

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

645

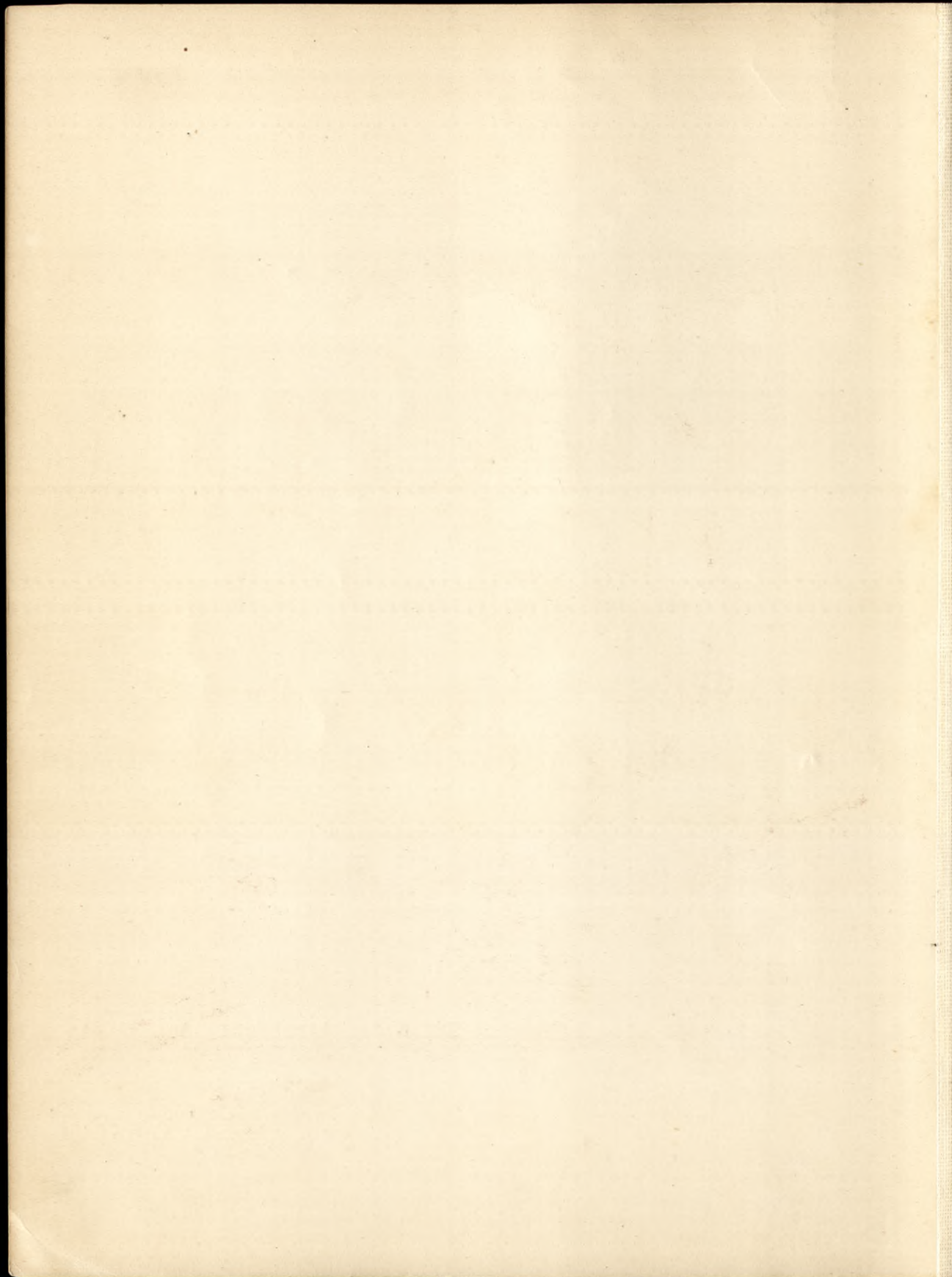
247

Festskrift

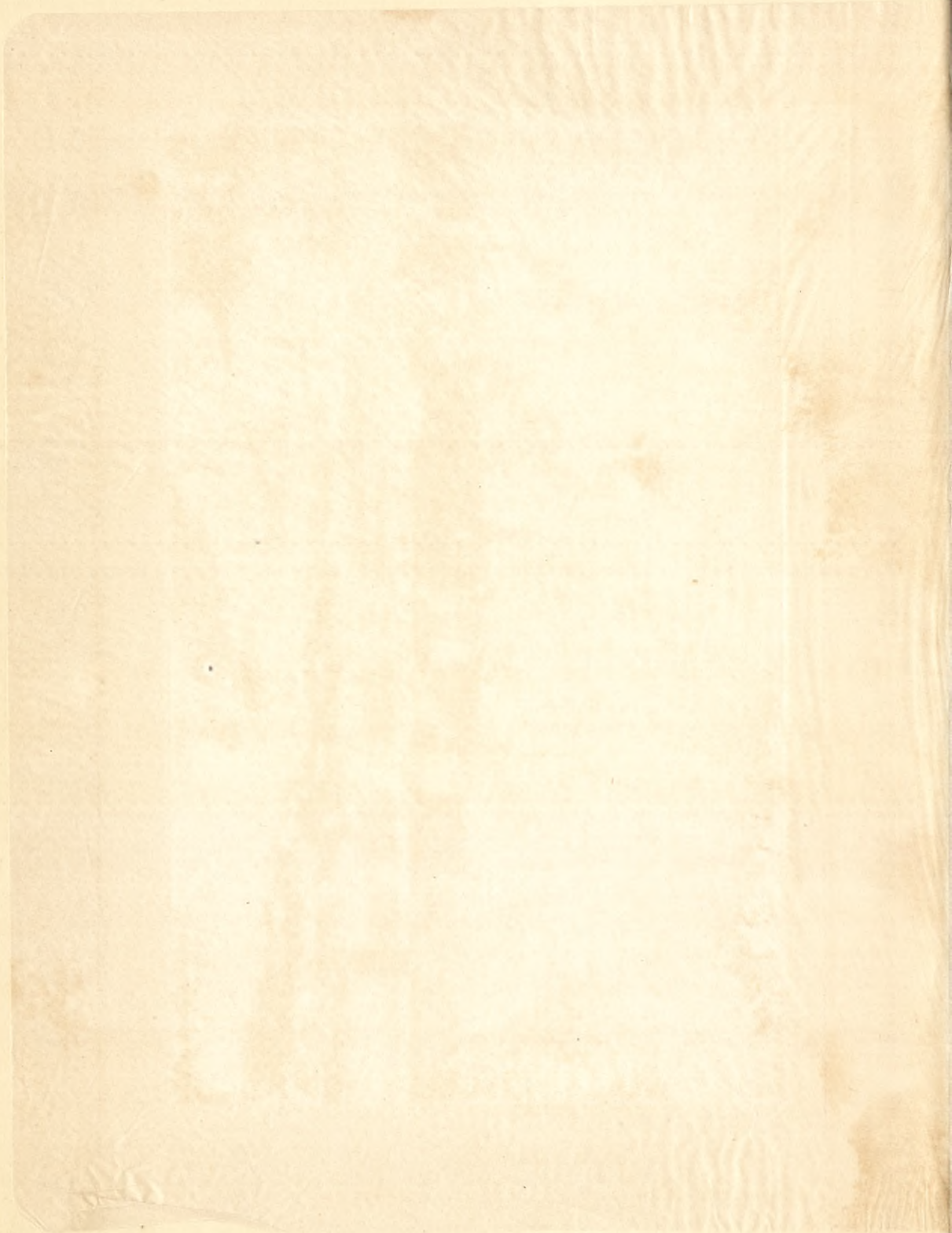
I ANLEDNING AF
KVINDERNES Udstilling
FRA FORTID OG NUTID
· 1895 ·

O.F.D.

Ellen Haase

FESTSKRIFT

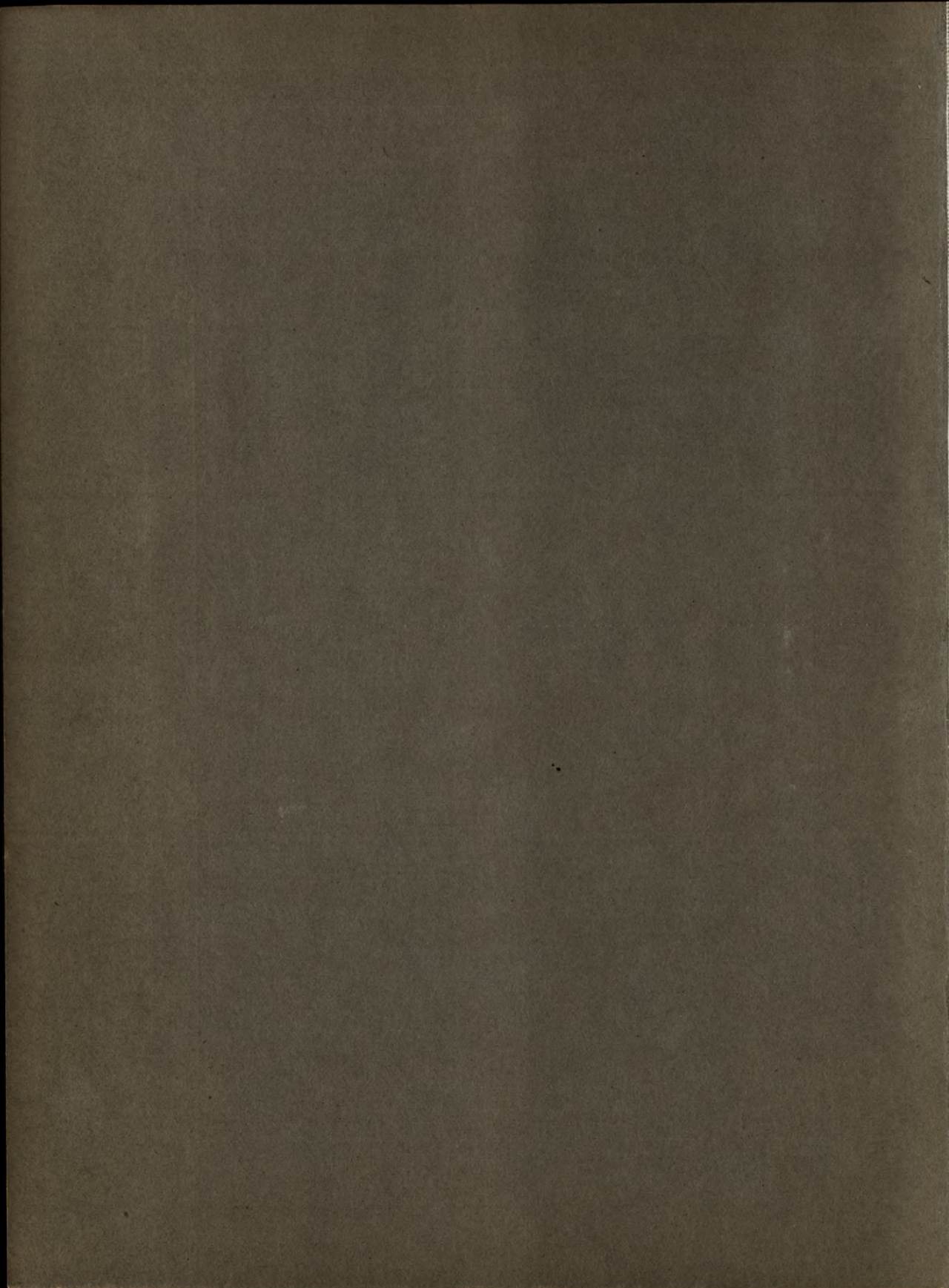

Milø'ske Boghandels Forlag.

Chr. J. Cæter lith. Esabl.

UDSIGT MOD KØBENHAVN SET FRA CHRISTIANSHAVNS VOLD.

Efter Aquarel af Hds. kongl. Højhed Prinsesse Louise.

Expositioner. 1895. København.

(FESTSKRIFT)

UDGIVEN I ANLEDNING AF

KVINDERNES Udstilling fra Fortid og Nutid

I KØBENHAVN 1895

VED

I. BLICHER-CLAUSEN * LAURA KIELER

OG

JOHANNE SCHJØRRING

ODENSE

MILO'SKE BOGHANDELS FORLAG

MILOSKE BOGTRYKKERI

1895

INDHOLD.

Før Titelen:

Udsigt mod København set fra Christianshavns Vold, efter Aquarel af **Hds. kgl. Højhed Prinsesse Louise.**

Efter Titelen:

Lyng, Birk og Gran, efter Tegning af *Louise Ravn-Hansen.*

	Side
<i>Benedicte Arnesen-Kall.</i> (Med Portrait). Brudstykke af en Svarskrivelse til Redaktionen	1
<i>Clara Bergsøe.</i> Om Fru Heibergs saakaldte Selvros. (Med Fru Heibergs Portrait)	5
<i>I. Blicher-Clausen.</i> Tre Digte. (Med Tegninger af <i>Anthonore Christensen, Gisela Henckel</i> og <i>Bertha Wegmann</i>)	13
<i>Clara Bournonville.</i> Fru Phister. (Med Portrait)	23
<i>Therese Brummer.</i> Af den store Bog. (Med Tegninger af <i>Emilie Mundt</i>)	27
<i>van der Burgh.</i> Første Kapittel af en større Fortælling. (Med Tegning af <i>Agnes Lunn</i>)	38
<i>Camilla Eegholm.</i> Julie Lembcke. (Med Portrait)	47
<i>Ellen Key.</i> Sonja Kovalevsky. (Med Portrait)	54
<i>Laura Kieler.</i> Grænsevagt. (Med Billede af <i>Britta Barnekow</i>)	61
<i>Helene Nyblom.</i> Tre Digte. (Med Tegninger af <i>Anthonore Christensen</i>)	76

	Side
<i>Ellen Reumert. I Krostuen. (Med Tegning af Agnes Lunn)</i>	82
<i>Johanne Schjørring. Du og jeg. (Med Tegning af L. Bonfils)</i>	91
<i>Daniel Sten. När Sången föddes. (Med Tegninger af Gisela Henckel)</i>	93
<i>Magdalene Thoresen. Hjemmet. (Med Tegninger af Elisabeth Schjøtt)</i>	101
<i>Clara Tschudi. En Kjærlighedshistorie fra Spanien. (Med Tegning af Wilh. Brandt-Hansen)</i>	106

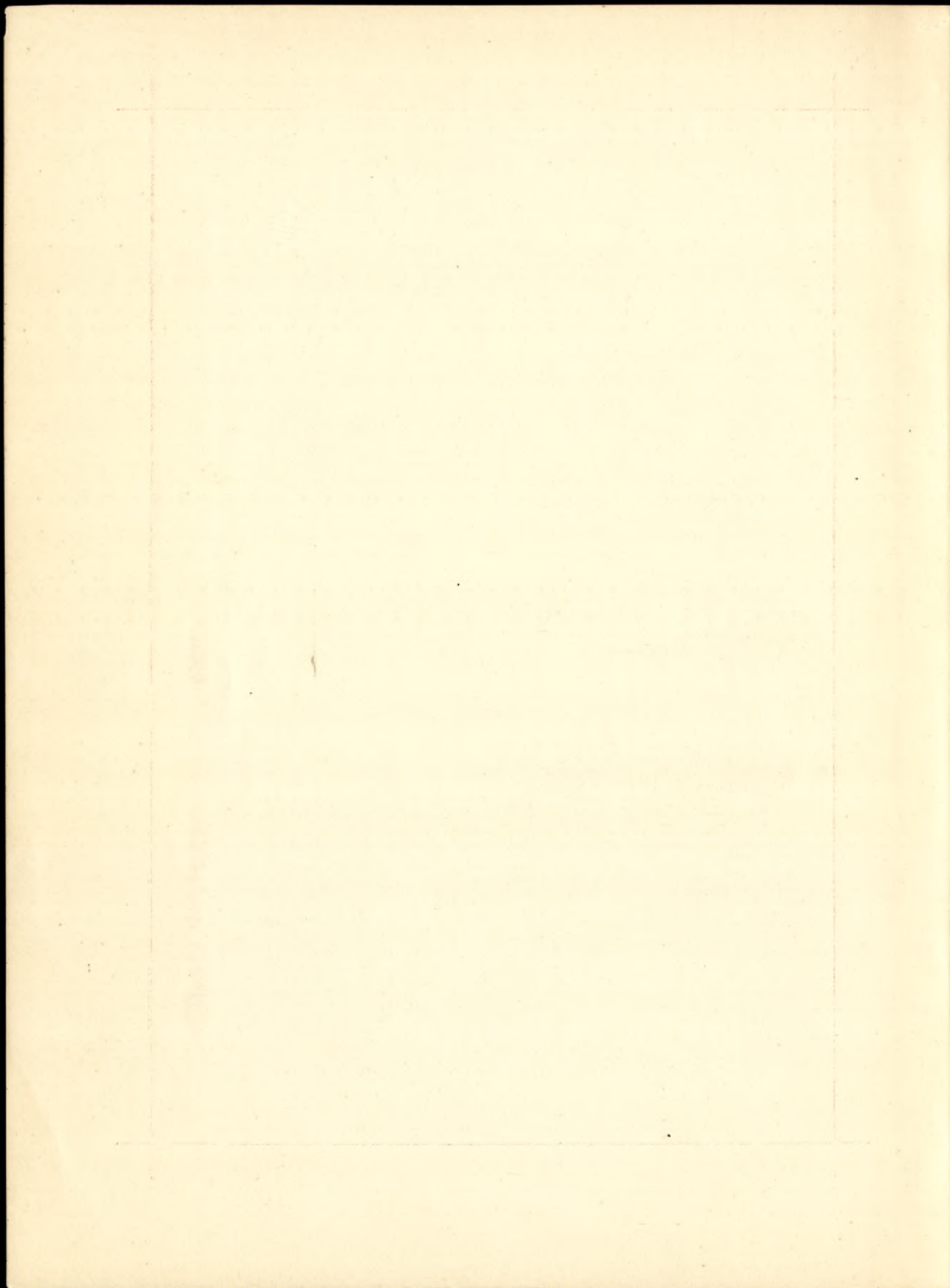
Omslaget:

Efter Maleri af *Anthonore Christensen.*

De respektive Forfatterinders egen Retskrivning er fulgt, ligesom disse selv have læst Korrektur.

Lyng, Birk og Gran, efter Tegning af Louise Ravn-Hansen.

Benedicte Arnesen-Kall.

Brudstykke af en Svarskrivelse til Redaktionen.

il De som Svar paa Deres elskværdige Brev af 24. ds. modtage en daarlig Skrivelse fra den halvblinded Hjem? Vil De, naar De læser den, venligt erindre, at jeg skriver i Tasmørke, under Trykket af Alderdommens mange Skrøbeligheder?

Jeg har altid tænkt mig Alderdommen som en saare vel-signet Tid, i hvilken man, mens Aar og Alder gav Fred med Verden og med sig selv, ret i Mag og Ro kunde gennemgaa alt

det Svundne, alt det Oplevede og især alt det Skrevne, som der, i gamle Dage, ikke kunde være Tale om at udgive. Mens jeg, trods al Brøst og Bræk, i Stilhed fryder mig over de uhyre Fremskridt, som Kvindesagen og Kvindeliteraturen have taget i det sidste Decennium, følte jeg dog af og til en stikkende Smerte over ikke længer at kunne være med, og maaske har jeg aldrig følt denne dybere, end da Deres kære Brev gentagne Gange blev mig forelæst.

Mit første Ord til Dem skal nu være en varm og hjærtelig Tak for, at De venligt har tænkt paa den gamle, der desværre intet mere formaar.

Men — som der staar skrevet, — »vis mig din Tro af dine Gerninger«, saa har jeg ogsaa søgt at tilbagekalde gamle Ting, i Haab om muligt i dem at finde et eller andet, som De kunde bruge. Det er vist altsammen for forældet og gammeldags.

Det er en sørgelig Bekændelse, at Subjektiviteten har behersket mig i saa høj Grad. Det har nu været min store Livskamp at faa denne Trold, — om end ikke af *Turistens* fordømte Slægt! — overvundet og at leve for andre. Men naar jeg i Tankerne gennemgaar de literære Fejl, hvortil denne Subjektivitets Følelse har forledt mig, kan jeg imellem ikke andet end tænke paa de Ord, som Gøthe lægger i Vorherres Mund:

»Des Menschen Thätigkeit kann allzuleicht erschlaffen!
Er liebt sich bald die unbedingte Ruh;
Drum geb' ich gern ihm den Gesellen zu,
Der reizt und wirkt, und muss, als Teufel, schaffen«.

Jeg gjorde igaar Eftermiddag det for mig næsten herkuliske Arbejde, *trods alle gode Forsætter*, endnu en Gang at aabne det henlagte Manuskript til anden Del af mine Livserindringer, dette mit Smertens og Vemodens forkrøblede Barn, som jeg, trods al Kærlighed, ikke rigtig kan taale at sé eller at tænke paa. Men det er, fordi jeg selv har maattet erkende, at det ikke er skrevet med fordums Kraft og Begejstring, at jeg *har overlevet mig selv*.

Dog tilbage til Sagen: Jeg vilde finde et lille Digt til Dem. Jeg tror ikke, at De kan bruge det. Men da det i Dag er Fest, og Øjnene ogsaa med Marts synes noget bedre, vil jeg prøve paa at fastholde det her. Det er — om end lidt anstrængende — dog altid bedre end den uafbrudte Syssel med Strikketøjet, hvormed jeg, der endnu i de 82 beholder min aktive Natur, maa udfylde de lange Uvirksomhedens Tider. Det er jo rigtignok en saare ringe Beskæftigelse, men den er dog et Himmerige mod fuldkommen Ørkesløshed,

»thi medens Haanden sig mekanisk flytter,
til Fortids Sagn og Eventyr jeg lytter,
og i det stille, stundom triste Hjem,
jeg tryller mangt et Billed atter frem,
som Kunst og Poesi mig gav i Gem«.

Held og Lykke over Kvindernes Udstilling! Maa den være et stort, et betydningsfuldt Skridt fremad i den Udvikling, om hvilken der ikke var Tale i min Tid, men som jeg i Haabet har set frem imod, og nu tager med som en dyrebar Livs-erindring paa den lange, lange Rejse.

En Alderdoms-Stemning.

*De gamle Sagn og de gamle Minder,
hvor dukke de sælsomt op igen,
og hvilken utrolig Glæde jeg finder
i at hilse hvert Blad som en elsket Ven!*

*Ja, dengang man Eventyr kunde fortælle
og sætte sin Lid saa fuldt og fast
til alt, hvad de Historier mælde,
som Fantasus bar i sin gyldne Last.*

*Og dengang man vilde meddele sin Sage,
endnu før man fyldte Kvart-Sekulums Aar
og Afsked med Livet for Alvor tage,
som om det kun ejed en stormfuld Vaar.*

*O Livets forbausende Rigdomsfylde
med Vexel af Solskin, Uvejr og Strid,
hvor underligt kan du mig end fortrylle,
naar frem jeg maner hin fjerne Tid!*

*De gamle Sange, som ingen kender!
halvhundrede Aar de nøjedes med
at ligge begravne blandt gamle Venner
i Glemsels uforstyrrede Fred.*

*Nu dukke de frem! Det er noget silde,
og ingen vil nutildags kendes ved dem, —
men hvad gør saa det, naar for mig de spille
en kær Melodi i det kære Hjem?*

Johanne Louise Heiberg.

Nogle Bemærkninger om Fru Heibergs saakaldte Selvrees.

Af

Clara Bergsøe.

 Den almindeligste Anke imod Fru Heibergs Erindringer er ikke saamegen en literair, hvilken Egenskab er det store Publikum temmelig ligegyldigt, som en moralsk, nemlig en Beskyldning for Selvrees. Men ogsaa her gjøre modsatte Strømninger i hendes Væsen sig gjældende, af hvilke Følelsen af Selvværd er paaført hende af Omstændighederne, medens Ydmyghed har ligget i hendes Natur. Indtrykket af hendes Personlighed, hendes Holdning, hvis Bøining mindede om den, man beundrer hos det fulde Ax, gjorde Indtryk af Beskedenhed. Ingen, der personligt kjendte hende, fandt hende selvbevidst. Hun kunde vel ganske stille, halvt undrende, som talte hun om en tredie Person, fortælle om, hvor besynderligt Alt var gaaet til, ogsaa berette om sine seierrige Oplevelser; men i Forbindelse med hendes store Prestige faldt det selvfølgelig.

Gaaende ud fra det gamle Ord, at Selvrees stinker ω : afskrækker, maa man med logisk Konsekvents antage, at Den som tiltrækker mere end Andre, ja endog uimodstaaligt, snarest maa besidde den modsatte Egenskab. Fra ganske lille seer man ogsaa, at den Følelse af brændende Ærgjerrighed, der drev hende frem, altid blander sig med den dybeste Følelse af Ringhed, næsten Skam. Hendes første Vaagnen til Bevidsthed er det

Øieblik, hvor hun roder i Rendestenen, seer op, og føler Undseelse over sin Leg. Denne Følelse gjentager sig ofte. Altid er hun i Forhold, hvor hun føler sig som den Ringeste, medens hendes brændende Attraa er at ligne de Andre, Overklassen. Det er som den lille forknytte frysende Ting, at den straalende Primadonna faaer Lyst til at slaa sin Kaabe om hende, det er som Ydmygheden selv, hun kryber sammen i den adelige Karosse ved Siden af gamle Zangenberg, der forekommer hende som selve Kongen, medens hun selv neppe tør trække Veiret, og denne Pariafølelse, stammende fra hendes Zigeunerudspring, hendes triste forsultne Barndom, følger hende i Livet som en svag Efterklang af overstandne Lidelser. Midt i hendes største Triumfer var den en Baggrund, der pikant fremhævede hendes Yndes Fornemhed, medens den i hendes Kunst gav sig Udslag som en netop gennem Ydmyghed berusende Erotik. Men gaar man fra Kunsten til Livet, saa vise hendes endnu utrykte Breve snarere en Beskedenhed, ja Uselvskhed, der hos et saa forgudet Menneske maa forundre.

Hendes Gang til Wexschalls Juleaften, hvorfra hun vender tilbage uden engang at have ringet paa Døren, fordi hun ikke troer, man skötter om hende, der, hvor sikkert mere end En, med bankende Hjerte, har ventet hende, viser en næsten melankolsk Tilbageholdenhed. Heibergs udprægede Stolthedsfølelse saaredes derunder, og han fremhæver ideligt for hende en Undtagelses-Teori, ifølge hvilken hun ikke er underkastet de samme Betingelser som hendes Kollegaer, ja knap som noget andet Menneske. Mere end Alt maa dette være steget hende til Hovedet. Var han Ligevægtsholderen i Forhold til Teaterforgudelsen, saa var hans egen Forguden af hende nok til atter at faa Ballancen til at vakle. Hvad der i hans, gennem mange Generationers tilførte Dannelse, yttrede sig som aandelig Fornemhed, den, der var Grundtonen i det heibergske Huus, kunde hos hende, Autodidakten, i enkelte Retninger let antage andre Former. Alligevel den fornemme Taushed, hvormed hun overholdt sin Anonymitet som Forfatterinde, var for en Kvinde omtrent

ligesaa fænomenal som den Lykke, hendes Stykker gjorde. At der i hendes Hjem blev taget ganske let paa disse Vaudeviller, er givet. Hun selv fortæller jo med munter Selvironi, at Phister mente Heiberg vilde foretrække at kvæle baade sin Fader og Moder, fremfor at skrive Vers som dem i »En Søndag paa Amager«, hvorfor *han* ikke kunde være Forfatteren.

Men den aandsaristokratiske Atmosfære hos Heiberg viste sig dog fornemmelig deri, at Dygtighed og Talent sattes høit over Aand og Stand. Det var kun i ganske abstrakt Forstand Heiberg var Hofdigter, i Virkeligheden var Hofluften ham ganske fjern. Fru Heiberg har saaledes i sine Erindringer ikke medtaget et eneste af de mange fyrstelige Breve, hvormed hun beæredes, indeholdende Spørgsmaal til hendes Befindende, beundrende Tak, Anmodninger om at see hende spille i det eller det, kort sagt Alt, hvad der vilde have frydet en H. C. Andersens Forfængelighed. Heller ikke sig selv som Skuespillerinde berømmer hun i Forhold til sin uhyre Succes. Derimod, og her viser sig den modsatte Strømning, er det sikkert, at hun i Erindringerne stadig fremhæver sig selv som Menneske, og paa dettes Alter offres ikke alene Skuespillerinden, men den medfødte Beskedenhed. Altid hører man, hvormeget hendes Mand paaskjønnede hende, hvor dygtig hun var som Huusmoder, hvilken Pris Vennerne satte paa hende, og især hvorledes hun, trods al Kunst, satte Religionen høist o. s. v. Man spørger om det er Pariafølelsen, der for hende er blevet et skjult Angreb i Luften, som hun paa denne Maade vil afparere? Maaske. Men tillige kan det være et Udslag af den Stilling, Skuespilkunsten for ikke saamange Aar siden havde indtaget, da dens Dyrkere vare saa udelukkede af det gode Selskab, at P. A. Heiberg paa det Stærkeste modsatte sig Sønnens Giftermaal. Som da denne Søn, strax efter sit Ægteskab, gennem et Magtsprog satte igjennem, at hans Kone paa Plakaten og ved Teatret indtog en Særstilling, blev tituleret Frue, midt imellem Madammer og Jomfruer, saaledes var det hans Agt, gennem hendes Geni og Menneskeværd, at hæve først og fremmest hende, og der-

igjennem Standen til en hidtil ukjendt Anseelse. I hvor høj Grad det lykkedes, veed Alle. Alle Teatrets Kræfter vilde være med i dette Dystløb for at faa Moralen knyttet til den Stand, der tidligere havde været saa foragtet. Bournonville var let paa Taa til at følge efter, og Balletpersonalet blev et saadant, at da en fremmed Diplomat i et Selskab spurgte en Dame, hvorved det meget priste Danmark adskilte sig fra andre Lande, fik han det forbløffende Svar: »derved at vore Danserinder ere dydige«.

Fru Heiberg selv fortæller, at hun i Marienbad blev antaget for en barmhjertig Søster, paa Grund af sin tarvelige, kun i sort og hvidt spillende Dragt, og da hun endelig er opdaget som Skuespillerinde, svarer hun paa de forundrede Bemærkninger: »Ja Andre i min Stilling leve i Pragt og Luxus, yndet af Prindser og Hertuger, men hos os Danske er det anderledes, der maa man ære dem, man elske«. I god Samklang med dette falder hendes træffende Bemærkning, at man i Danmark snarere seer igjennem Fingre med en Grevindes erotiske Eventyr, end med en Skuespillerindes.

Forstaaelig bliver da hendes Værdsætten af sig selv som Menneske. Skuespilkunsten var hendes Lidenskab, mulig hendes eneste Kjærlighed, at hæve den til den høist mulige Stilling i Samfundet, at blive agtet som hun var tilbedt, at vise, at Dyden er Kunstens rette Sokkel, det er hendes Maal, og det, der driver hendes Pen. Hele hendes Liv blev derfor, maaske en til Tider noget kunstlet Apotheose for Skuespilkunsten, og hendes Erindringer skal tjene til at forhøje den; jo højere hun staar som Menneske, jo mere stjerneklart straaler hendes Kunst. Ikke at rive Publikum ud af Illusionen, at lade den kunstneriske Personlighed smelte sammen med den virkelige i ethisk Værd, som Heiberg vil det i »En Sjæl efter Døden«, det er hendes Maal.

Vanskeligheder taarne sig forøvrigt op ved Ønsket om at gribe de karakteristiske Træk hos Fru Heiberg, thi paa samme Tid, som hun virkelig er en Undtagelsesnatur, har hun tillige Tidens og Skuespillerindens hele Evne til at drappere sig. Men vor Tid, der ikke lader sig dupere, vil ikke Portraitere à la Juel,

Fru Gyllembourgs Samtidige, hvis Billeder gjengav den samme søde Idealisme, som findes i hendes Heltindeskikkelser, fordi man dengang ikke vilde Feil, men troede paa Fuldkommenhed. Fra den Gang og til nu viser det samme uhyre Spring sig i Literaturen som i Malerkunsten. Fra Dydsmennesket er man sprunget til Feilmennesket. Man frygter ikke Feil, naar de blot give Karakter. I Livet som i Kunsten rækker man helst Haanden, ikke til et høiere Væsen, men til en Medskabning, der griber den med Følelsen af, at den samme Natur klæber ved os Alle, og at denne Viden er Grundbetingelsen for Sammenhold og Forstaaelse.

Fru Heiberg har imidlertid villet Fuldkommenhed, ikke alene for, som ovenfor anført, at tjene til Forherligelse for sin Kunst; men fordi det laa hende dybt i Blodet, som Barn af sin Tid. Hver Aften spillede hun Idealets Rolle, og i Livet som i Kunsten vilde hun det Samme. Med hendes Lykkenatur lykkedes det, og at det ikke var helt overfladisk, derom vidner hele hendes Samtid. Men høist og uimodsigeligst taler dog Brevene, hvis eneste Mangel er, først at være komne for Lyset ved Fru Heiberg selv. Udgifet af en Anden vilde deres Virkning have været paafaldende.

Man læse blot Fru Gyllembourgs Brev til P. A. Heiberg i Anledning af Sønnens Giftermaal. Hun maler hende ikke alene som en af hendes egne Heltinder, men som et Væsen skabt i »Naturens Søndagslune«. Til Overflod anfører hun den begavede Møhls Ord, der erklærer hende slet og ret for et »Mirakel« samt Ørsteds Yttring om, at man kun en Gang behøver at see hende, forat rangere hende ind under det Overordentlige. Det er klart, at levende i Nietches Tid var hun blevet Overmenneske, medens nu en stakkels Biograf har ondt ved at fremmane hendes Træk for en vantro Eftertid, og ikke skal føle sig opmuntret ved Fru Gyllembourgs Yttring i samme Brev om, at hun hørte til de Personer, der maatte sees, men ikke kunde beskrives. Blot hendes Ydre viser Vanskeligheden. Store Træk og dog en vis fin Blødhed, Teinten mat og dog gjennemsigtig, Øinene lange,

lysegraa, men glimrende ved den sorte Indfatning, som i Forbindelse med Øienbrynenes mørke Pile gav Tindingepartiet et eget varmt Præg. Et spørgende, udtryksfuldt Physiognomi, spillende imellem Skjælmeri og Tungsind, hvis straalende Smil aabnede for smukke Tænder, der, lidt adskilte, aldrig paa Primadonnamaner brugtes til at figurere med. Ansigtet med den lidt lave Pande under det yppige mørke Haar hører ind under Kategorien »det Interessante«, forenet med den høieste Ynde, næsten Adel. Hænder og Fødder ikke særlig smukke, men smaa, og brugte paa en saa blændende Maade, at man tiltroer dem den samme Skjønhed som hendes fængslende Skikkelse, der i hvert Spil af de fine Linier, af gamle Professor Bissen, blev erklæret for stemmende med det antike Skjønhedsbegreb.

Ligesom hun i sin Kunst gennem Plastik og Farvesands lod Billedhugger- og Malerkunst smelte sammen med Scenens, saaledes fandt Musikken sit Udtryk i hendes Gang og Bevægelser; men dog først og sidst i hendes dybe dæmpede Organ, der sluttede naturligt og rundt om Ordet, som Perlemoret om Perlen, og som dette spillende i dæmpede, skiftende Farver. Denne Skikkelse, der ved Dagen forener Modsætningerne af Noget paa engang Mat og Glimrende, er ved Lys, og i Scenens forskjønnende Ramme, absolut glimrende, ja i den Grad, at selv klassiske Skjønheder fuldstændig blegne ved Sammenligningen.

Saaledes ser den Kvinde ud, hvorom dansk dramatisk Literatur dreier sig i Snese af Aar. Selv for de, ved Forholdenes Natur, modvillige Forfattere, tegner sig hendes Skikkelse i Fantasien, at gaa udenom er umuligt. Der er en dunkel, dragende Magt over hende, der gjør hende til Romantikens hemmeligt Udkaarne, der er en Gaade i hendes Væsen, der lader Herz omslynge hende med et dunkelt Vinløv, svarende til sin Tids Begreb af »Interessant«, der er en Elegance, en fornem Aandfuldhed over hende, der lader hende glimre som Verdensdame, og endelig er der det Trylleri, den Friskhed og Natur, som fra Begyndelsen gjorde hende til Vaudevillernes barnlige Midtpunkt, disse for os forældede Vaudeviller, der den Gang som stærke

Foraarsbriser i deres Danskhed jog Kotzebue, Iffland og al forloren Sentimentalitet paa Flugt. Hun er Scenens absolute Dronning; men som Heibergs Hustru, som Midtpunkt i en Kreds af Datidens store Mænd, der Alle yde hende sværmerisk Hyldest, spiller hun tillige en enestaaende tredobbelt Rolle i dansk Kulturliv.

Tre Digte.

Af
I. Blicher-Clausen.

„Æbleblomster“.

Med Tegning af Anthonore Christensen.

*Æbleblomster, som staa i min Have
og skygge med blomstrende Gren over Sti!
luk Eders Blade og gjem Eders Gave,
naar jeg gaar forbi —
Der er Minder saa kjære, at Savn kun de foder,
der er Minder saa skjære, at angst man dem møder
paa Tankesti — —*

*Hvergang jeg ser, hvordan Grenene gynger
med duftende Blade i Dugdraabeglans,*

og Nattergalen bag Løvtaget synger
 til Myggenes Dans,
 da tør jeg ej standse, beruset af Duften,
 fordi — der er ligesom Trolddom i Luften
 nærved Sankt Hans.

Strejfer en duggende Gren mine Kinder,
 drysser en Æbleblomst ned, hvor jeg stod,
 da er det, ligesom tusende Minder
 fløj mig imod —:
 »Husker Du?« hvisker mig hvert af de bløde,
 jomfruelig fine Blade i Møde,
 som faldt for min Fod.

»Husker Du Huset og Haven og Lunden?
 Husker Du Legen, hvor lystig den gik?
 Husker Du Dammen og Stenen paa Bunden,
 som fanged dit Blik?
 Husker Du Vaardagens Solblink i Lovet
 og Aftenens Stilhed, som faldt over Støvet
 med Solduggens Drik?

Husker Du Ellefolkslivet i Taagen?
 Skyggerne, — dem, som i Stuen gled ind —
 og dem, som blev borte bag Kirkegaardslaagen
 i Fuldmaanens Skin:
 Døde og Levende, Længsler og Drømme.
 alt, hvad der dengang fik Blod til at strømme
 med Ild i din Kind —?

Husker Du Haven, naar Maanen den kyssede
 alt i Skjærsommeraftenen lun,

naar alle de blomstrende Frugttræer dryssede
 Blade som Dun,
 naar fine Insecter med summende Tone
 sværmed i Luften, hvor Blodbogens Krone
 stod mørkerødbrun?

Husker Du Stemmer, som var Dig saa kjære,
 Fodtrin, som aldrig vil nærme sig mer,
 Øjne, som endnu Dig synes saa nære,
 Øjne, som ler —?
 Husker Du Ord, som i Skumringen taledes,
 Sange, som nynnedes, Syner, som maledes,
 Ungdomsidér —!

Husker Du Vandringen nedad mod Dammen,
 hvor Æbletræsblomster spandt Silke langs Vej,
 og Tanker kom listende, Tanker gled sammen,
 men saaredes ej — —?
 Der er Minder saa stærke, at naar man dem møder,
 er det ligesom evige Vunder, der bløder,
 hver en for sig. — —

I Æbleblomster, som staa i min Have
 og skygge med blomstrende Gren over Sti!
 luk Eders Blade og gjem Eders Gave,
 naar jeg gaar forbi —:
 Der er Minder saa kjære, at Savn kun de føder,
 der er Minder saa skjære, at angst man dem møder
 paa Tankesti — — —!

„Vestervovov“!

Med Tegning af Gisela Henckel.

Vestervovov! Du vældige Magt!
Du Hav af Kræfter for Syge og Sunde!
Male Dig, vilde jeg, dersom jeg kunde;
men ingen kan male din Brændingskam,
i Dans om Revlernes Grunde!
Takke Dig, vilde jeg, dersom jeg kunde;

*men hvem kan takke for nyfødt Liv,
som det leves bedst?
Hvem har Ord for sin Livsdags Fest —?
Jeg føler det godt: Jeg kan ingen finde;
og dog maa jeg sige Dig Tak for sidst,
Tak for mit glædste Minde!*

*Du husker mig nok
den første Aften dernede ved Stranden:
Min Frejdighed havde jeg længst forlagt,
jeg var syg og forsagt, —
Du gav mig dit Haandslag; — da blev jeg en anden.*

*Vældige Hav! Naar jeg ser Dig som nu
vælte derude i Brændingens Fraaden,
kvase mod Kysten og sønderslaa Baaden,
skyllende foran Dig Sandflugt og Tanglugt,
Stumper af Vrag mellem hoppende Stene, —
piskede, skyllede, hulede rene, —
baarne af brølende Bølger afsted,
saa er jeg med!
Et Slag paa min Ryg af dit skummende Følge,
en Rus i din Bølge,
og druknet i Dig er alt smaaligt Behov,
vaagent er Modet, parat til at stride!
Jeg dukker min Sjæl i dit fraadende Hoide,
Vestervovvov!*

*Vestervovvov! skyl ind i mit Sind!
Skyl bort alt det vege, det tamme, det tomme,
det halve, som ikke tør mødes med Domme!*

*Skyl bort som et Skum
alle de Tanker, der lister paa Krykker
og duer til intet andet end slaas
i din sydende Brænding i Stykker!
Har jeg i Brystet et Vestervovvov,
da har jeg nok for et Livs Behov,
da kan jeg le ad de skræppende Skader,
kaste tilbage de hæse Skrig
med Tankernes friske Cascader!*

*Vestervovvov! Gaa foran som nu!
Jeg bryder mig Vejen fra Reule til Reule,
modig som Du!
Over dem, over, i Nætter og Dage,
jaget af Stormen, men aldrig tilbage!
Fremad som Du!
Bort med det tunge!
Frem med det friske, det glade, det unge!
Ud! Ud i Brændingen, blot jeg faar Lov —!
Du leve, min store Mester i Faget,
Du salte, Du dejlige Vestervovvov!*

Gamle „Poul Ringer“.

Med Tegning af Bertha Wegmann.

*Gamle Poul Ringer! Hvor jeg husker ham godt:
med hans Halsklud, som skinnede af horgult og blaåt
og bares bestandig — selv midt i Sommervarmen, —
med den røde Tobakskasse stukket under Armen,*

*de hvide Haar om Panden, som næsten skinned ren
og slubrende Træsko om de gamle, tynde Ben, —
med Fingrene brune af Tobakssauce og Skraa,
og altid med det gladeste Søndagsansigt paa!*

*Poul Ringer havde været en meget vigtig Mand
den Tid, han sad i »Taarnet« og klemtede til Brand
og ringede til Jordefærd tre Timer uden Stands,
eller kimedede til Bryllup, som man spiller op til Dans.
Nu var han bleven aflægs og stivbenet med,
nu gik det kun saa smaat med at komme afsted.
Han plejede at sige, mens han strøg sig over Lænden:
»Ja se, je' æ ju gammel og maa tænke paa Enden.
Je' har en Bou derhjemme, den læsser je' i,
di kalder hinne Werdenshistorien! Deri
staar gromme Ting om Konger, om Krig og Mord og Brænden;
den læsser je' i, naar je' ska' tænke paa Enden«.
Saa paatog Poul Ringer sig sit Bedemandsvæsen,
sukkede — og stak saa en ny Snus i Næsen.*

*Hver Lørdag kom han stavrende i Gaarden med sin Kasse, —
at Dagen ej gik over, det forstod han at passe —.
Først skubbed han forsigtig sine Træsko af paa Trappen
og banked saa paa Døren, for at hente hos min Far
Udkrads af Piber og Stumper af Cigar;
dem skraade han og tyggede og snuste maaske siden, —
hvem véd, hvad der kan blive af Tobaksskraa med Tiden!*

*Jeg løb bestandig med ham, for at høre ham fortælle
om »Enden« og om »Werdenshistorien« og »Helle« —:
Helle var hans lille bitte skabede Kat,
som sov hos ham i Sengen hver eneste Nat. —*

*Jeg husker, at det eneste, som hindrede mig i
at slynge mine Arme om hans bøjede Nakke
og kysse ham rigtig eftertrykkelig, fra Grunden,
var Striben af Tobakssauce, der sibede om Munden
og gled fra Hagefuren ned paa hans Vadmelsfrakke.*

*Jeg véd nok, at det bedste, jeg den Gang kunde tænke mig,
hvori mit syvaars Hjærte plejed henrykt at sænke sig,
en Tanke, som næsten kunde gjøre mig beruset,
var den: at tage gamle Poul Ringer i Huset!
Jeg husker, at jeg bad med mange lokkende Ord:
»Aa, giv mig ham til Bedstefar! Aa, gjør det, lille Mor!
Jeg véd nok, han er snavset og har rædsom sorte Ben,
aa Mor, men jeg skal vaske ham og skrubbe ham saa ren!
Han skal ned i en Balje med kogende Vand,
og saa skal jeg sæbe ham, alt hvad jeg kan;
tror Du saa ikke, at det sorte kan gaa a' ham?
Og lille, søde Mor! Vil Du saa ikke ta' ham?
At han ikke spytter, skal jeg nok passe paa;
og jeg skal faa ham til at lade være med at skraa!«*

*Jeg syntes, at det sidste, heltemodige Træk
maatte drive alle Indvendinger væk.
Men ikke selv den varmeste Veltalenheds Ord
havde blot den ringeste Virkning paa Mo'r —
end ikke, at jeg loved at faa Skraatobakken bort!
Og jeg husker, at jeg fandt: det var overmaade haardt.
Drømmen om en Bedstefa'r forsvandt, som den var kommen.
Til Trøst stak jeg Poul Ringer et Æble i Lommen!*

*Men jeg har ikke glemt ham; jeg husker ham, saa ofte
jeg ser en kroget Skikkelse i luvslikt Bondekofte.*

*Min Kjærlighed til gamle Folk har aldrig mig forladt,
den tager endnu altid om Hjærtet mig fat.
Ser jeg et furet Ansigt, et Par rynkede Hænder,
saa staar de atter for mig, mine gode, gamle Venner.
Første Mand i Kredsen er altid gamle Poul:
Jeg ser ham gaa med Kassen under Armen ved min Side,
skjøndt han er død og borte! — Kun gad jeg gjerne vide:
om Bogen »med de gromme Ting om Krig og Mord og
Brænden«
blev ham til den ventede Opbyggelse og Trøst,
da det for Alvor gjaldt om: »at tænke paa Enden« —?*

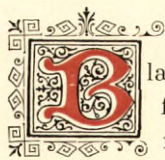

Fru Phister.

(Portraitet efter Maleri af Bærentzen, malet 1846).

Af

Charlotte Bournonville.

landt de Kvinder, der har været en Prydelse, saavel for Kunstner-Standen som for vort Fædreland, kan man med Stolthed nævne *Fru Louise Phister*. Vel er hendes Kunstnerbane nu afsluttet; hun har sagt Farvel til den Scene, hvis Støtte og Smykke hun i saa mange Aar havde

været; men endnu stod hun i sit Talents hele Kraft og Friskhed, og hendes Afskedshilsen mindede derfor nærmest om en herlig Solnedgang, hvor man ikke mærker Aftenskyggerne, men kun glæder sig over den straalende Aftenrøde, og haaber, at Natten endnu er fjern. Fru Phister har ogsaa oplevet en sjelden lang og lykkelig »Dag«; der gives vistnok i hele Verden kun yderst faa Kunstnerinder, der, som hun, har kunnet virke i samfulde 60 Aar med usvækkede Evner og med ligesaa usvækket Begistring for sit Kald og Kjærlighed til sin Kunst. En Gang, da en stor Sorg havde ramt hende, hørte jeg hende sige, at »kun Vorherre og hendes elskede Kunst havde formaaet at holde hende opreist i saa tung en Tid«. — Denne Ytring viser klart, hvilken uendelig høi Rang, hun anviste *Kunsten*.

Foruden sit betydelige Talent, besad Fru Phister en Mængde personlige Fortrin, der alle kom hende tilgode i Kunsten. Som ung var hun ualmindelig smuk; — jeg formelig tilbad hende, og jeg tror nok, at hendes Skjønhed var Hovedgrunden til min Beundring; hendes Talent var jeg den Gang altfor ung til at opfatte. — Med en udmærket Forstand forener hun en høi Grad af Elskværdighed, og hun eier et sprudlende Vid, hvori der aldrig findes nogen Braad, da det alene har sit Udspring fra hendes glade, lyse Sind. Det skyldes vistnok alle disse lykkelige Gaver i Forening, at hendes »Pernille« blev en saa fuldendt Præstation; thi endog de kaadeste Repliker, — ja, selv en Plumshed, kunde umulig misklæde hende, et saa uimodstaaeligt Præg af Skjønhed, Ynde og Livsglæde var der udbredt over den hele Fremstilling.

Fru Phister stillede meget store Fordringer til sig selv, og som Følge deraf blev hun altid greben af Ængstelse ved enhver ny Opgave. Jeg erindrer, at medens hun indstuderede *Hertugindens* Rolle i »Hvor man kjeder sig«, var hun næsten syg af Skræk; hun yttrede bl. a.: »Publikum vil aldrig kunne finde sig i, at jeg skal fremstille en fornem Dame; de ere nu i saa mange Aar vant til at see mig som »Kjærling«. — Jeg forsikkrede hende, at hendes Ydre langt mere egnede sig til Hertug-

inde end til Kjærling, — en Mening, som hun imidlertid slet ikke lod til at dele; og vist er det, at den glimrende Seir, som Fru Phister vandt i denne Rolle, var ikke alene en Glæde, men tillige en Overraskelse for hende selv.

Det store Publikum har jo havt rig Leilighed til at skatte Fru Phister som *Kunstnerinde*; men enhver af os, der lærte hende at kjende udenfor Scenen, maatte i hende beundre *Kvinden* ligesaa meget som *Kunstnerinden*. Jeg har seet hende som en udmærket Husmoder og som en gjæstfri, fortryllende Vertinde i sit Hjem; men hvad der især har efterladt et uudsletteligt Indtryk hos mig, var hendes enestaaende Elskværdighed som *Collega*. Mod Alle, ældre og yngre, var hun venlig, kameratlig og hjælpsom med Raad og Daad. Og saa hendes vidunderlige Humør, der kunde sætte Liv i os alle! Saasnart Fru Phister traadte ind i Skuespillerinde-Logen, blev der strax Munterhed over hele Linien; havde vi en eller anden Festlighed paa Theatret, saa var det altid hende, der førte Lystigheden an. Jeg husker saa tydeligt en Aften, under Opførelsen af »De Fattiges Dyrehave«, hvor vi i Baggrunden af Scenen havde arrangeret et lille Champagnegilde og fik os en improviseret Svingom, da var Fru Phister den allerivrigste blandt de dandsende; og idet hun og Adolf Rosenkilde valsede forbi mig, nikkede hun til mig og raabte: »Her danser *130 Aar!*« —

Efter min Afsked fra Theatret laae jeg meget længe syg paa et af vore Hospitaler; mange af mine forhenværende Kamerater viste mig den inderligste Deltagelse, og Fru Phister var naturligvis ikke den sidste, hvor det gjaldt om at trøste og opmuntre. En Dag, da jeg havde Besøg af endeel unge Piger, traadte Fru Phister pludselig ind med et stort blomstrende Rosentræ i Favnen og med det Udraab: »Her kommer *Flora!*« Og da de unge Piger brast i Latter, sagde hun: »Ja, I leer nok, fordi 'Flora' er henved *70 Aar*; men det er ogsaa kun *udvendig*; i mit *Indre* er jeg ikke een Dag ældre end *20 Aar!*«

Disse Ord vilde Fru Phister med fuld Sandhed kunne gjentage den Dag idag; endnu kan hun lære sine Roller med samme

Lethed, som da hun var 20 Aar, og hun kan spille dem med samme Liv og Lyst som den Gang; derfor er det næsten ufatteligt, at vi allerede skal undvære hende blandt »Thalias Præstinder«. Hun vil blive dybt og oprigtigt savnet; men vi vil alle bevare hende i taknemligt Minde som den udmærkede Kunstnerinde, den prægtige Kamerat og ikke mindst som den elskelige, fortræffelige Kvinde. Og i denne sidste Egenskab vil hun endnu kunne glæde os i mange Aar; thi Fru Phister bliver aldrig meer end 20 Aar gammel! — I sit Hjem og blandt sine mange Venner vil hun altid være den gladeste blandt de glade, den yngste blandt de *unge*.

Af den store Bog.

Af

Therese Brummer.

Med Billeder af **E. Mundt.**

Der er en Bog, som vi alle til Tider blader i — den store Bøgenes Bog — vort Liv.

Vi slaar op i den hist og her, vi læser et eller andet Stykke — læser det atter og atter med vemodig Glæde over, at Skriften er uforgængelig. Men vi træffer ogsaa paa Sider, som vi helst springer over, som faar os til at slaa Bogen sammen — vore egne Dumheder og Fejl er saa omhyggelig indregistrerede! Og de andres — de har endnu Livskraft til at stikke og prikke i en fin Hud.

Enkelte af Bladene er plettede af Taarer, saa Skriften næsten helt er løben ud. Det lader til, at de ofte er læste — Bogen falder op paa dem.

De andre, ubeskrevne Sider fylder vi selv — snart med lyse Haab — snart med graa Anelser. Imedens vi skriver, ved vi, at det er en taageagtig Skrift, som Skæbnen vil blæse bort med et Pust fra sin tavse Mund — men vi skriver dog videre.

De fleste af os har vel en Forkærlighed for de første Kapitler af Bogen. »Der var en Tid, da jeg var meget lille« — og da ikke alene: »Vor Jord var meget mindre slem« — men man selv var det. I hvert Fald mere glad. Og selv om man ikke

tænkte at »fange Stjernerne« — saa fangede man ubevidst hver en Solstraale, det var muligt at lade sig beskinne af.

Der er i Barndommen en Dobbeltthed, som udgør dens Lykke: Begrænsning i de personlige Forhold — en lille Virkelighedens Horizont, let at overkomme — og udenfor den, Fantasiens ubegrænsede Vidder. En lun Krog, hvorfra man drømmende kigger ind i den Verden, som ligger og venter paa en. Den vinker og lokker — saa vi smaa Taaber skynder os at blive store for at komme ud i den. Og da vi saa blev store! — — Vi blader hurtig tilbage til første Del. Vi slaar op paa Sommerferien. Lad os læse et Par Sider her.

At vaagne om Morgenen og se Linden dække Vinduet halvt med sin grønne Skærm, mens Sollyset piblede frem mellem de grønne Blade og naaede helt hen til Sengen, hvor man rejser sig op med den sidste Rest af Søvnighed forjaget af Tanken: Paa Landet! Ude hos Bedstefader og Bestemoder i Præstegaarden!

Oppe fra Tagrenden lyder Spurvevenes skingrende Passiar --- Svalen strøjfer næsten Ruden, idet den farer forbi med sin blide Kvidren. Man har ikke Tid til at klæde sig paa — Vinduet op — endnu i Natkjole maa man kigge ned i Gaarden.

Der er Livet i fuld Gang. Duerne flagrer om Slaget. Hannen fejrer Stenbroen med sin fjerede Hale, og dens hvide Krave bruser den om Halsen, mens den kurrende svanser frem og tilbage foran Hunnen, der meget koket lader som ingenting og ikke ser efter den. Den kalkunske Hane er allerede saa tidlig paa Dagen i stærkt Sindsoprør. Dens blaarøde Kam svulmer af Hidsighed, og de sortgraa Fjer har rejst sig som et truende Hjul. Skulde der være noget i Vejen med Madammerne? De følger den i Trup, dumme og frygtsomme, pludrende omkap om ingen Verdens Ting, som om de stadig var i Kaffeselskab.

Foran Bryggersets Dør staar Æslet, den langørede, graa Hans, med ludende Hoved, mens Malkepigen løfter de store blikbeslaaede Mælkespande af dens Ryg.

Dagen, der for saa mange ældre, skuffede og prøvede, har

en Haardugs Skjorte beredt, som vil stikke og gnave dem ved hver Bevægelse, bringer her Barnet en Fjederham til at svinge sig ud med — fri for Skole, fri for Tvang. Den muntre, lyse Sommerdag kalder paa det med vilde Roser i Hatten og Hænderne fulde af Frugter, gule, laadne Stikkelsbær, mørkerøde Hinbær, glasklare Ribs — og den lover, at Sommerpærerne, der begynder at blive gulrøde paa den ene Side, snart vil falde ned med det lille Smæld, der kalder os hen til det krogede Træ.

Man maa straks se efter — være første Mand under det. Siden efter har man Tid til at standse foran Bedet med Spiræær, hvis hvide og lyserøde Fjerblomster drysser deres fine Frø ned over Plænen. En af Havens Sjældenheder, de spanske Fluer, holder til her. De svirrer om i Hundredvis med de metalblanke, blaagrønne Vinger — deres underlige, stramme Lugt blander sig med Hyldens bedøvende Aande.

Knud, min Fætter, og jeg bestemmer os, inspirerede af denne Medicinlugt, til at grunde en Apotekerforretning, naar vi bliver »store«. Mens han skal støde Fluer til Plaster, laver jeg Potpourri af Roser og Lavendler. Knud har Planer om at udføre til Australien, og da vi begge har Lyst til at se det Eventyrland, hvor Svanerne er sorte, og hvor Bladene paa Træerne vender den forkerte Vej, saa aftaler vi selv at rejse dertil med vore Varer. Men vi bliver snart uenige, da jeg absolut vil købe en lille Negerdreng derovre og tage ham hjem med. Han skal gaa med en højrød Turban og være min Tjener, hente mig fra Skole og fra Dans.

»Men saa er Du jo stor og gaar ikke til Dans«, indvendte Knud. »Aa! hvor Piger er dumme!« Freden er snart sluttet — i Stedet for Negerdrengen gaar jeg ind paa at tage en Krokodille, som vi kan vise frem og tjene mange Penge ved.

Saa, paa Bænken under Kastanjetræet med Eventyrbogen — snart helt inde i en anden Verden. Hvor gled man let over i denne usynlige Verden — hvor stod man i et nært Forhold til alt det usete, man følte sig omgivet af! Og over det hele var der en Fader, man aldrig tvivlede om. Og selv om man

som ganske lille i Aftenbønnen i Stedet for dette: »Som ledet har min Fod i Dag!« spurgte: »Hvorledes har min Fod det i Dag?« — og ved »Amen« forstod lille Broders Amme — saa fyldte denne Udtalelse ens Sind med beroligende Tryghed.

Lykkelige Tid, da man, efter det reglementerede Aftenvers, føjede til: »Kære Gud! gør mig lige saa god som Fa'er og Mo'er!« Da der gaves Væsner for os, hævede over al Kritik — da vor Kærlighed var en Religion fuld af Beundring, Tro og Tillid.

Hvor uendelig meget gav man ikke af sig selv uden at spørge om, hvormeget man fik igen. Ubevidst, uden at den store Sandhed dengang var gaaet op for en, at paa Følelsernes Omraade, mest af alt, gælder det, at det er saligere at give end at tage.

Blev Eventyrbogen, lagt i Skødet, naar Historien var ude, saa havde man nok at tænke paa. Hvad var der ikke at overveje!

Alene det at komme paa det rene med sig selv om, hvad man vilde ønske, hvis man i Skoven skulde have det Held at møde en fattig, gammel Kone og hjælpe hende Brændeknippen paa Skulderen, og denne Kone, hvad der jo saa godt kunde hænde, viste sig at være en Fe og belønnede en med den lille ubetydelige Foræring: Ønskegaver.

Saa disse Overvejelser pludselig afbrudte ved Raabet: Frokost! I en Fart op til Bordet med alle de glade Ansigter om. Store Bøtter med Tykmælk, hvis gule Fløde skjultes af Sukker og Brød, blev angrebne med god Appetit. I Spøg raabte man til hinanden — hvad man desværre under Tiden senere har tænkt i Alvor —: »Du skummer al Fløden — lad mig faa noget med!«

Børn er egenkærlige — er der noget af Englen i dem, saa er der ogsaa en god Portion af Dyret. Af deres Naturgrund vokser det ene med det andet i kaotisk Virvar. Men det Fortrin, det misundelsesværdige Fortrin har de, at deres Refleksionsløshed gør dem utilregnelige, at for dem gælder dette: »De ved ikke, hvad de gør« — det tager Brodden af alt.

Barnet har rigtignok ogsaa en Samvittighed. Men hvad for en nem, medgørlig Samvittighed? Blot et tilgivende Ord af Fader og Moder, et Kys, en Omfavnelse — saa er den tilfredsstillet, saa er det hele slettet ud.

Det at bede om Forladelse var dengang saa let — det at faa Tilgivelse havde en Sødme fri for bitter Bismag.

Barnet er født Katolik. Autoriteten er dets Støtte — Absolutionen dets Hvile.

Men det var Sommerdagen. Ud paa den rumlende Høstvogn, tilbage paa Læsset liggende udstrakt paa det krydret duftende,

bløde Hø, eller paa de stive, gule Kornaks, der svagt kradser Arme og Hænder.

I Loens aabne Luge staar Ole og tager mod Kornet, der stikkes op til ham paa Høtyven. Man er ivrig med til Arbejdet, gør lidt Ulejlighed, men det lader ingen en mærke — man er Provstens Barnebarn.

Skyggerne bliver lange i Havens Gange. Man har listet sig til at blive hjemme fra den reglementerede Familie-Spaseretur, denne langstrakte Gaasegang paa Stien ved den støvede Landevej. Liggende i Græsset hører man Aftenklokken fra Kirketaarnet, der rejser sig lige oven over Laden. Det forekommer en, at Kirken beder sin Aftenbøn, og man fyldes af en sær, højtidelig og mild Stemning. Fred — Fred over Land og By. Som Klokken kun har denne ensformige Klang, kun synger denne ene Melodi — saadan føler man kun dette ene: Fred.

Efter Aftenbordet samles vi alle, gamle og unge, i Sommer-aftenens Dæmring. Fra Sofaen, langt tilbage i Dagligstuen, hæver sig en svag Røgsøjle fra Bedstefaders Pibe. I sin blaa Klædes Slobrok sidder han, lænet tilbage, stille fornojet. Samtalen gaar livlig derinde. Der lægges Krigsplaner for England og Rusland, eller hvad det nu var for Lande. Udenfor paa Havetrappen taler vi Børn dæmpet med hverandre.

Fætrene er saa kloge, de ved saa meget om Stjernerne og har Navne til dem. De fortæller om Mælkevej og Solsystemer — om Verdensrummets Uendelighed. Man tager det hele med rolig Undren. Og man trykkes ikke ved sin egen forholdsvis Lidenhed — Relativiteten har man slet ikke noget at bestille med. Dette første astronomiske Kursus faar dog ingen Betydning. Snart efter er disse Kloder, som de kaldte dem, igen Prikker, satte deroppe i Loftet til at tindre og lyse over vor Jord, for at Natten ikke skal være mørk og kedelig. Alt er til for vor Skyld, som vi lærer det i vor Bibelhistorie.

Indtrykkene veksler — de lyse med de dunkle. De sidste fik tidt Lov til at tage for stærkt et Greb i én. Pædagogiken

var just ikke altid paa Vagt. Som de andre Lærere var den ikke med paa Landet i Sommerferien.

Jeg husker en Aften. Forældrene var i Selskab paa Herregaarden. Vi, Børn og Unge, sad i Havestuen i Mørkningen, som efterhaanden var bleven til Mørke. Bedstefader og Bedstemoder var gaaet til Ro. Det var sent. Maanen stod højt over Birken, hvis fine Blade skælvede i dens Lys. Tante Ida, Datter i Præstegaarden, fortalte om den mærkelige Luftart: »Od«, der dengang maa have spillet en stor Rolle som Skrive- og Samtaleemne. De, der var »sensitive«, kunde se og føle den, mens den for andre var umærkelig. Lysende lagde den sig om Natten over Gravene paa Kirkegaarden, efter den Form og Størrelse, Liget havde — en Slags Højild.

»Det maa jeg se«, sagde min Kusine, Anna, en kæk, ung Pige. »Jeg er ganske vist sensitiv. Jeg gaar over paa Kirkegaarden nu straks«.

»Du vil da vel aldrig — »Det kan der da ikke være Tale om« — »Alene paa Kirkegaarden — Klokken er halv tolv!« — lyder det om hende. Men Anna rejser sig, bestemt paa at gaa. Vi Børn betragter hende med Beundring, blandet med Rædsel. Hendes Broder holder hende tilbage. »Hvad vilde Fader og Moder sige! Du fik aldrig i Verden Lov!«

»Jeg tager mig selv Lov«.

»Ja, hvis Du endelig vil, saa følger jeg med«, siger Julius med klædelig Mandighed.

Det tillod Tante Ida ikke. Han, som var saa nervøs af den megen Eksamenslæsning!

»Nu gaar jeg ind, vækker Bedstefader og fortæller ham det hele«, siger hun kort.

Saa maatte Anna give sig. Forstyrre Bedstefaders Ro! Og Bedstemoder! Hun var egentlig den strikse, og hun laa jo derinde ved Siden af ham i den brede Himmelseng med de blaa-tærnede Gardiner.

Man var kommen højt op i en vis Spændingens og Eventyrets Rus. Nu faldt man ned. Der fulgte en Pavse.

Tante Ida brød den: »Vil Du endelig se Spøgelser, saa behøver Du ikke at gaa til Kirkegaarden for at træffe dem«.

»Hvor da?« spurgte Anna. Endnu lidt fornærmet, gad hun ikke gøre opmærksom paa, at det var et Naturfænomen, hun havde villet iagttage.

»Du kan maaske faa noget at se oppe i Studerekammeret, hvor Du ligger?«

Studerekammeret kaldtes et meget stort Værelse, hvis Vægge var fyldte med gamle Bogreoler, et betydeligt Bibliotek.

Anna lo. »Ja, lad dem kun komme, de Gespenster — saadan noget tror jeg ikke paa!«

»Naa, saa Du tror ikke, hvad paalidelige Mennesker som Pastor Mogensen og Fru Dahl har fortalt.«

»Hvad har de da set?«

»En ung Pige staaende ved deres Seng om Natten, helt i hvidt«.

Vi tav alle. En underlig dump Rædsel krøb igennem mig. Jeg rykkede min Stol tættere hen til Knud, paa hvis Beskyttelse jeg altid stolede.

»Hvem skulde det saa være?« spurgte Anna i en flot Tone.

»Har I ikke hørt om den unge Pige, der var her i Huset for mange Aar siden, da Jeres Mødre var Børn? Benedicte hed hun«.

»Hvad var der med hende?«

»En Morgen fandt man hendes Seng urørt — hun laa netop i Studerekammeret. Man kunde ingen Steder finde hende. Der blev søgt overalt, sendt Bud overalt. Vandløb og Søer blev undersøgte, men hun var ikke til at finde. Saa gav de sig til at pumpe Brønden ud. Det skal have lydt saa skrækkeligt i den stille Nat, da de postede og postede — — — Hun laa paa Bunden af Brønden«.

Tantes Fortælling havde gjort et dybt Indtryk paa os. Vi sad længe tavse. Saa spurgte Anna:

»Hvorfor tog hun Livet af sig?«

»Man mener«, svarede Tante, »at hun holdt af en ung

Mand. Dagen før havde hun faaet at vide, at han var bleven forlovet med en anden«.

Ikke for alt i Verden havde jeg den Nat ligget i Annas Seng. Jeg fulgte med hende op ad den mørke Trappe. Gennem Gavl-Vinduet faldt Maanelyset stærkt ind og gjorde Krogene endnu sortere. Oppe fra Loftet lød slæbende Skridt. »Hvad er det?« jeg greb rædselsslagen Annas Haand.

»Ikke andet end Rotter. Vær bare rolig og se at komme i Seng. Ellers faar vi Skænd, fordi vi er blevne saa længe oppe«. Da hun aabnede Døren til Studerekammeret trængte der ud fra det en beroligende Lyd, en høj Snorke. En ældre Tante og to Smaapiger delte den store Sal med hende.

»Den Musik er ikke for Aander«, hviskede hun.

Saa skyndte jeg mig ind i Sovekamret, hvor min Seng stod

tæt op til Moders. Jeg hørte Vognen rasle over Gaarden — nu kom hun. Med en Følelse af Tryghed puttede jeg mig ned under Tæppet og lod, som om jeg sov. Snart gjorde jeg det virkelig.

Anna havde desværre intet oplevet den Nat. Hun var altfor vantro.

Studerekammeret, der altid havde været mit Yndlingssted, da jeg der i Timevis uforstyrret kunde sidde paa Gulvet foran Reolerne og blade i en Bog, fik endnu større Tiltrækning for mig ved en hemmelighedsfuld Gru.

Selv denne Fornemmelse var pikant — man ofrede den nødvendig for en nøgtern Forklaring. Altid de mange Muligheder, om end i de forskelligste Former.

Der er et Eventyr om Kongesønnen, som rejser ud for at lære at gyse. Hvis her, som saa tidt i Eventyret, er gemt en Allegori, er det vel denne: At Kongesønnen, der havde hele Riget ventende paa sig med alle dets Herligheder, manglede det herligste af alt: Fantasi — den, der ejer alt — der giver alt. Den, som ikke forstaar at gyse, forstaar heller ikke at fryde sig. Hvad nyttede saa det hele! Det uvirkelige giver i Grunden det virkelige.

Naar vi, i vore saakaldte mørke Timer, som maaske er de klare, ser os om, frem og tilbage, mon vi da ikke vil opdage, at vor bedste Lykke kun blev det, ved at Fantasiens var med til at bygge paa den — at det var den, der lagde til, hvad der ellers havde manglet. At i vor Sorg var den vor Trøster, hvad enten den bredte sig over Fortid, Nutid eller Fremtid. At det er den, der i vore Bekymringers trange Fængsel holder en Dør paa Klem — maaske kun et Nøglehul aabent — hvorigennem en Solstraale faar Lov til at liste sig ind.

Det, man kalder at beholde Barnets Sind under de graa Haar, er, naar alt kommer til alt, det at holde Fantasiens vaagen. Vi maa passe paa, at den ikke kuskes for meget af den sindige, klartseende Fornuft — at dens Sæbebobler ikke tages fra den. Hvor kort de saa varer, har de dog i broget Skær givet lysende

Genskin af alle Regnbuens syv Farver. Kun et Moment — vil man maaske sige — men Livet bestaar jo af Momenter.

Vi slaar Bogen i med et lille Suk — med noget af den Vemod, der fylder os, naar vi om Efteraaret tænker tilbage paa Vaarens første, lyse, kvidrende Dage.

Første Kapittel af en større Fortælling.

Af

F. C. van der Burgh.

Med Tegning af Agnes Lunn.

Øsne! sorte sølede Gader! kummerligt lysende kjøbenhavnske Gaslygter! Drosker paa kryds og tværs — vaade Paraplyer, der krokkerer hinanden — opsmøgede Frakkekraver og Benklæder! uh! hvilket Vejr! ægte dansk Novembervejr!

Og saa kunde der *dog* være noget kjønt at se paa — naar man kom tilstrækkelig højt op — naar man for Exempel stod ved et af Vinduerne i de af Gothersgades Huse, der vender ud mod »botanisk Have«. Derfra saa man — naar Bygerne hoftede lidt — hvorledes Maanen, mellem Rifter, bag tætte Slør dog stod dér, højt oppe, lysende og rolig — af og til kastende Strejflys ned over Observatoriets smukke Kuppel, hvor Sneen laa hvid og uberørt — eller over de mørke Buskadser, der kravlede op ad Smaa-Skrænterne mellem de store Plæners flimrende og lette Tøsnedække.

Men der stod nu ingen ved Vinduet. I alt Fald ikke i Professorinde Bruhns Lejlighed paa Hjørnet.

Den store, hyggelige, tæppebelagte Entré, der var firkantet,

som et lille Værelse, var lys og varm. Gassen havde allerede brændt dér i mange Timer, skjønt det endnu ikke var Aften, men begge Damer hadede den grisse-graa Dagsbelysning »saa heller proklamere Aftenen et Par Timer før, med fuld Belysning eller Mørknings-Arrangement foran Kakkelovnen«. —

— I det hele taget var der megen Tale om Farver og Belysning i det Hjem, det, foruden alle Malerierne — og for Resten mange andre gode Ting — var Arv efter afdøde Professor og Blomstermaler Bruhn.

Inde i Spisestuen var Vinduerne lukkede op. Ude fra Mørket kom Kølighed og Væde drivende ind og mødte den varme Luft, fyldt med Lugt af Steg, Vin, Appelsiner, Selleristængler — alt péle-mêle. Gardinerne buede ud i Trækken og Lampen satte Tungen højt op i Glasset — den gamle Tjener skruede Vægen ned. Han gik langsomt og lydløst med sine lette Sko og trippede om paa det bløde Tæppe, han havde allerede skiftet Liberiet med en bekvem lille Jakke — han fik gjerne Lov at gjøre, som han vilde, gamle Hans, for han vilde sjældent andet, end hvad der var rigtigt. Det tog sin Tid for ham at faa taget ud og dog var der kun to Kuverter — Professorinden var ude i »Middag« og var Dr. Buntzen ikke kommen, havde Frøken Anne-Mathea maattet spise ganske ene. Naar det hændte, var gamle Hans altid misfornøjet — hvad lignede dog det, at den gamle tog i Selskab og den unge blev hjemme! — men der var nok mere end dét, der var bagvendt i vor Tid!

Saa var Bordtæppet lagt paa igjen, Vinduerne lukkede, den lille, røde Gjennemgangslampe tændt — ved Hjælp af det lange Pusterør gjorde han det af med Hængelampen, langsomt gled han ud gennem Korridordøren og lukkede den sagte til.

Tavs, lydløs laa Stuen efter ham. Nede fra Gaarden lød et ruggende Smæk, det var Mellemdøren, der blæste i — her oppe gjorde det næsten Stilheden endnu dybere. — Jo! nu skjældnede man dog en Mandsstemme inde fra Dagligstuen — der hang tykke Fløjs-Portiêrer for Døren derinde, det var dem, der dæmpede Lyden.

— Man mødtes først af en stærk Duft af »Eau de lavande ambré«, mens man lige for sig havde de tre Vinduers høje graalige Lyssøjler, lidt efter, naar Øjet havde vænnet sig til Dunkelheden, skjældnede man en Masse polstrede Møbler, der syntes at staa hulter til bulter i den store Stue. Nærmest den lysende Kokesovn saas alt i rødt Skjær, over Gulvtæppe og

Skamler og helt op og hen over Loftet gled det; trængte ind mellem Lysekronens Prismer og blev borte henne i Hjørnet, hvor Palmer og Bregner stod i mørk Umedgjørlighed.

De to foran Kakkellovnen var tildels skarpttegnede: hendes Fod, der vippede op og ned, og Knæet — det var et Spørgsmaal, om man kunde se, at hun holdt Armene korsede under Brystet, men Resten var i Mørke.

Han stirrede foroverbøjet lige ind i Gløderne, hvilede Albuen paa Knæet og Hagen i Haanden.

De havde talt færdigt, uden at blive enige, saa, efter en Pause, sagde han: »jeg ved ikke, hvorfra De har alt det Anne-Mathea? ikke fra Deres Fader, han var saadan en rigtig brillant sangvinsk Kunstnernatur — heller ikke fra Deres Moder, der har altid været noget lyst og glad over hende og det titter frem endnu gennem Sorgen«.

Hun sad med Hænderne foldede bag om Nakken og saa op mod Loftet.

»Hvorfra jeg har *det* — hvadfor noget ,det'«?

»Ja!« han betænkte sig lidt paa Svaret, »somme Tider synes jeg kun, det er Dorskhed eller Ligegyldighed, De gider jo næsten ikke mere gaa paa Bal og De gider nu afgjort ikke længer blive arrig, naar det gaar Dem galt paa Tennis-Pladsen om Morgenen — naar De spiller Klaver, saa sidder det i Deres Fingerspidser, det er saa syngende, saa smeltende, hvad vi hører, men den gamle élan — den er væk! — forleden, da jeg kom op ad Trappen her, saa' jeg tværs over Gaarden, Dem staa i Deres Sovekammervindue, De stod kun og saa' ganske ligegyldig op paa Skyerne, der drev over den graa Himmel, men der laa formelig et Udtryk af Græmmelse over Deres Pande og ved Munden; det Udtryk saa' ud, som om det rigtig havde hjemme paa Deres Ansigt, og jeg forstod med det samme, at naar De viser os et andet Ansigt, saa er det fordi De besidder den sjeldne — i vor Tid maaske den sjeldneste Gave — De kan beherske Dem — udadtil i alt Fald«.

Hun lo lidt haardt; »Herre Gud! hvor De bilder Dem ind, at De kjender mig ud og ind«.

Han lo med hende, »Ja! De véd jo nok, at jeg ikke er noget Fæ — ikke sandt? naa! jeg er kommen her i Huset fra jeg var ,Middags-Student' og er nu Dr. med. med en respektabel Praksis, jeg har talt Millioner af Ord, spist Bjærge af Mad og drukket Tønder af Vin, sammen med *Dem* og med Deres Selskabsvenner, saa skulde det dog være Fandens løjerligt, om jeg ikke kjendte Dem — De er syg, skal jeg sige Dem, det er begyndt for et Par Aar siden«.

»For et Par Aar siden døde jo Fader!«

Han rystede paa Hovedet. »Nej! *det* Slags Sygdom kommer ikke af *det* Slags Sorger — De gaar om med noget nagende — noget bittert inden i Dem, som alt, hvad der møder Dem, faar Smag af — De er mistroisk — tvivlesyg«.

»Ja! — naar vi endelig *skal* tale om min interessante Personlighed, saa tror jeg selv, at jeg er tilbøjelig til at være mistroisk — men det anser jeg som ret praktisk«; hun lo, som for spøgende kjøligt at fjærne sig fra hans Inderlighed og Varme.

»De er ogsaa mistroisk over for Deres egen Fremtid!«

»Min Fremtid!« gjentog hun lidt vrængende.

Han lo godmodigt med en klangfuld, smuk Latter. »Ja! De har nemlig en Fremtid, der er ikke den mindste Udsigt for Dem til at slippe fri: De er ung, med en oprindelig sund Sjæl og af en legemlig sund Slægt«.

»Synes De, det er saa rart at have en Fremtid!« spurgte hun ligegyldig.

Han lo igjen; »Ja! det ved Gud jeg gjør«.

»Ja! det er vel det normale?«

»Det er det! men *De* er ikke normal Frøken Anne-Mathea«.

»Det ligger i Luften — ligesom andre Epidemier — jeg vil ingen Moral-Prædiken have, Kjeld Buntzen! — det kan jeg rigtig ikke gjøre for!«

»Nej! *det* ligger saagu' ikke i Luften: ikke at være normal — *Epidemien, Bakterierne* ligger i Luften, og saa angriber *de*, *de* Individ, som 'ikke er normale', han standsede afventende, men hun tav; »jeg finder det saa komisk, at høre Folk tale om 'vor Tids sorte Livsanskuelse' eller 'vor Ungdoms tidlige Overmættelse og selvfølgelige Livslede' og saa kaste Skylden paa Literatur og Videnskab, paa Varieteer o. s. v. *Min* Tro — som jeg ofte har faaet styrket ved Exempler — er den: der ligger altid en virkelig, haandgribelig, personlig Sorg til Grund for al det Vaas om 'Tidsaandens' Indvirkning paa det enkelte Individ. Det kan være en barnagtig Sorg, en dum Sorg, men den, der er ramt føler det nu som Sorg, som et Stød udefra — og saa har vi

Skandalen, — saa kan vi ikke mere, *det* er Nutidsmenneskenes store Ynkelihood, *det* er Epidemien ‚der ligger i Luften‘: vi kan intet bære, hverken legemlig eller aandelig Smerte, — Mandfolkene lade sig kloroformere, naar de skal have en Tand ud, og Mødrene, naar de skal sætte et Barn i Verden — og hvert lille Pip af en Hun-Konfirmand, der græder over sin første Lieutenants Utroskab bliver straks ‚greben af Tidsaanden‘ og læser ‚Dekadenterne‘. I gamle Dage skammede man sig ved at lade sig slaa ned som en Hund af det første Slag, nu aabner man Sind og Sands og Øje og byder Sorgen velkommen — man er magelig — og saa bliver man syg — som De for Øjeblikket er syg, Frøken Anne-Mathea!«

Han gjorde atter en Pause og anstrængte sig for i det dæmrende Skjær at se hendes Ansigt, men det var stadig i Mørke, han saa kun at hun hvilede Hovedet bagover i de foldede Hænder, som hun atter havde lagt paa den øverste Kant af Stoleryggen.

»Bliv kun ved!« sagde hun omsider. Hun, der kjendte ham, vidste af Maaden, hvorpaa han klippede sin Tale af, at der var mer endnu.

»Ja! saa er det *det*, som jeg altid spekulerer paa«, han slog med knyttet Haand ned i den nærmeststaaende Stols Fløjels-Sæde, saa at Fjødrene gav sig, »hvad er det, som er hændet Dem, jeg har gaaet her og set paa Dem, fra De var en langbenet Tøs i kort Kjole og ikke saa meget som en Balinklination er slaaet Fejl for Dem — naar De bare vil værdige os et Smil, saa er vi væk — allesammen! — hvor er han henne, den Skurk, som har voldet det?« — han lo — han gjorde sig Umage for at dreje Sætningen hen imod Spøg, han havde en Fornemmelse af at han, trods gammelt Kammeratskab, dog havde povet sig vel vidt.

»Det skal jeg sige Dem, Kjeld!« han vendte sig hurtig og glad mod hende; naar hun sagde »Kjeld« var hun ikke vred, det vidste han; »den ‚Skurk‘ er slet ikke til!« der blev en Pause, saa sagde hun igjen varmt og blødt: »tror De mig?«

»Ja!« Med det samme rejste han sig og sagde højt og glad:

»det er s'gu rent pine galt, at jeg ikke er gaet for længe siden«; han trak Uret op og bøjede sig dybt ned foran Gløderne for at se paa det; »jeg skulde pumpe Maven ud paa en Grosserer Kl. 8«.

Hun rejste sig ogsaa og gik foran ham hen mod Døren. Da hun stod ude i den lyse Entré, lænet op mod Dørkarmen og saa paa ham, der trampede Galoscherne paa, sagde hun betænksom: »naar man kjendte hver Sjæls Sorg, saa vilde der være mere Kjærlighed imellem os, tror De ikke?«

»Naa« -- begyndte han lidt distrait, saa traf han hendes spørgende Blik og blev fanget af det. I Mørket derinde havde hun tilfældig strøget de krusede mørke Haar fra Panden, nu stod de som en Glorie om denne hvide, kloge Pande. Blikket var forunderlig stort og mørkt, de ellers lidt blege Kinder var stærktfarvede, der var et Skjær af Varme, af Liv og Yppighed over hende, som han aldrig før havde set — han blev som elektriseret, der fór en Strøm af noget uforklarligt gennem ham — til Hoved, til Hjærte, ud i hans Arme, han maatte bruge Tvang for ikke at hæve disse Arme mod hende, bedende om at maatte slutte hende ind i dem, — og hun blev ved at hvile Blikket i hans — »blev ved!« — ja! det var vel kun et Sekund, — et lille ukontrolleret Nu, hvori en Kvinde helt instinktmæssigt følte Fryd ved at se ind i en Mands Øjne — saa var han mandfolkeagtig klodset nok til at sige ganske sagte: »hvor De er dejlig Anne-Mathea!«

Straks var Fortryllelsen hævet, den alvorlige, drømmende, varme unge Kvinde blev med et den gamle kjendte, smilende Verdensdame. Leende strakte hun Haanden ud for at tage hans Pels ned. »De er et Vrøvlehoved, Kjeld Buntzen, vent De bare til i Morgen hos Hammers, saa finder De mig saamænd ikke saa dejlig som nu, hvor der ikke er andre end mig«.

Han formaaede at mestre sin Stemme, saa at han i samme lette Tone kunde sige: »I Morgen *bliver* De rimeligvis heller ikke dejlig«, med et Sæt fik han den anden Arm i Pelsen og med Haanden paa Smæklaasen vendte han sig mod hende: »nu har jeg kjendt Dem i *saa* mange Aar og saa har jeg i dette

Øjeblik egentlig første Gang *set* Dem — »Sesam öppna Dig!« kan De huske Fru Edgrens Fortælling? jeg har aabenbart haft den magiske Nøgle i Haanden i Aften — men«, der kom et lidt vemodigt Træk ved hans Øjne, »uden at vide det, og derfor finder jeg den rimeligvis heller aldrig igjen. God Aften! — hils Professorinden!«

Anne-Mathea gik tilbage ind i den ensomme Stue, hen til Vinduet, dér blev hun staaende længe og saa' ud i Mørket. Tilsidst vendte hun sig. Kakkellovnen glødede kun svagt, hun havde Vanskelighed ved at finde hen til Chaiselonguen. Hun blev liggende paa den, indtil gamle Hans syntes, det blev for galt, med den Sidden i Mørke og som en beskeden Henstillen anbragte en beskjærmet Lampe inde i Kabinettet.

Men han, der gik derude i Mørke, Kulde og Vaadhed, der skulde ud i Rosenvænget og »pumpe Maven ud paa en Grosserer«, han sandsede kun det, der hviskede inde i ham: hvad var der sket, om jeg havde taget hende i mine Arme, hvad var der brudt frem af Lys og Liv baade for hende og for mig — maaske jeg saa havde gaaet her som en af de benaadede, med Evnerne voxede dobbelt op, med Tro og Mod og Jubel i hver Tanke — og hun! — hvor kan Vinden ikke blæse et Kvindesind hen, inden vi atter mødes *saadan!* — han aandede dybt ud — hos ham havde hun været gjemt trygt og godt — han følte det sikkert! stolt! — og han *kunde* have taget hende — han følte det sikkert! stolt! — der kom mere Uro over ham — naar hun nu havde hvilet i disse Arme! han følte en Skjælven i dem, han puttete Hænderne dybere ned i Lommerne, sluttede Armene tættere ind til sig — men det kom igjen! — om hun nu havde hvilet i dem — nej! hun *gjorde* det jo, han følte — rigtig *folte* hendes unge Legeme mellem sine Arme og Krøllerne mod sin Kind, han aandede ind, den varme, egne, bløde Duft, bøjet over hende — — —

Saa standsede han med et! hvordan var det, han gik og tænkte paa hende — paa *hende!* han stod et Øjeblik udenfor Grossererens Villa, saa bøjede han sig pludselig ned, tog en Sten

og kylede den med al sin Kraft op i Toppen af et vældigt gammelt Piletræ, en Krage fløj skræppende op. — Stenen dumpede nedad mod Gren paa Gren, tilsidst mod den bløde Jord — han smilede af sig selv, men havde alligevel en velgjørende Følelse af at det Stenkast havde kyst noget bort ogsaa inde i hans egen Tanke — saa ringede han paa Porten.

Fru Julie Lembcke.

Af

Camilla Eegholm.

I would not enter on my list of friends
the man,
who needlessly sets foot upon a worm.
Cowper.

Sommerssaisonen er Kvindernes Saison, og da der med dette for Øie vil blive bragt forskellige Kvindeskikkelser frem, der have udmærket sig enten paa Kunstens, Literaturens, Videnskabens eller Humanitetens Omraade, er det her paa sin Plads at omtale Fru *Julie Lembcke*, der i en Aarrække har været Forstanderinde for »Dansk Kvindeforening til Dyrenes Beskyttelse« og helliget hele sit Liv til at

varetage de Værgeløses Interesser. Samme Forening er repræsenteret paa Udstillingen, i den filantropiske Afdeling.

Der er vist neppe nogen Virksomhed, hvor en Kvindes Bistand er mere ønskelig og betimelig end i de Retninger, hvor Barmhjertigheden spiller Hovedrollen; hvilke Høider end Kvinden kan bestige i Tænkningens og Fantasiens Rige, hvilken praktisk, nyttig Virksomhed hun end kan og bør udfylde i sit Hjem, saa er det fremfor alt hendes Bestemmelse, i langt høiere Grad end Mandens, at mildne Lidelser og hjælpe de Forfulgte og Ulykkelige i Samfundet.

Allerede som ganske lille, havde Julie Wilster Øiet aabent for Dyrenes Tarv og det faldt hende ganske naturligt at gaa ud og finde forkomne Fugle, Hunde og Katte, som hun bragte hjem med, eller betroede i venlige Hænder. Hun roser sig ikke selv af denne Medlidenhed og Velvillie for de Umælende, tværtimod siger hun desangaaende, at det var jo umuligt at blive anderledes i hendes Forældres Hus, hvor der herskede den smukkeste Aand og hvor der blev indpræntet Børnene aldrig at gjøre det ringeste Insekt Fortræd, og indtrængende lagt dem paa Hjerte, at selv det mindste Dyr kan føle Smerte og derfor bør skaanes.

Julie Lembeke er født i Aaret 1826 af velhavende Forældre og er Datter af Oberst von *Wilster* og hans Hustru Emilie, f. Otto. Hendes Moder stiftede i levende Live et Legat paa titusind Kroner, som blev skænket til Veterinær- og Landbohøiskolen og af hvis Rente ubemidlede Folks syge Husdyr stadig forpleies. Forfatterinden Frøken *Arnesen-Kall* omtaler i sine »Livserindringer« det Wilsterske Hus, hvor hun var Lærerinde. Hun dvæler med Veneration ved den statelige Husherre, Repræsentant for l'ancien régime og ved den udmærket smukke Husfrues fine, sjældne Skjønhed. Den ene af sine Elever, Julie, der til Dato er bleven hende en dyrebar og høiagtet Veninde, omfatter hun med særlig Forkjærlighed og skriver om hende: . . . »Hun var kun 6 Aar, da jeg begyndte hendes Undervisning og udmærkede sig alt dengang ved en hurtig Opfattelsesevne, en energisk Villie og en

for hendes Alder stærkt udpræget Retsfølelse, hvilken sidste Egenskab særlig traadte frem i hendes Forhold til Dyrene. Hun elskede og forsvarede dem fra ganske lille bitte af, og hendes Iver i den Sag frembragte, især om Sommeren, naar vi laa paa Landet udenfor Østerport mange muntre og oplivende Scener, engang imellem ogsaa adskillig Graad og Barnefortvivelse«.

I Julie Wilsters Ungdom var der ikke herhjemme Tale om nogen egentlig Beskyttelse af Dyrene; denne humane Bestræbelse, der optraadte i Tyverne, allerførst i England, blev først senere efterfulgt af de andre Lande. Spørgsmaalet om Dyrenes Rettigheder var imidlertid stadig oppe i hendes Tanker, tilligemed Trangen til at vække Andres Interesse derfor. Det lykkedes hende ogsaa at træffe paa Ligesindede, og en meget human-tænkende Dame, Kammerherreinde *Rothe*, opsøgte en Dag i Halvtredserne hende og hendes Moder for at forhøre, om de vilde være med til at stifte en Forening til Beskyttelse af Dyr. Med Glæde gik Damerne ind derpaa, men Fru Rothe formaaede, trods al sin Iver, ikke paa hin Tid at faa nogen Forening i Stand. Spørgsmaalet var netop for i Rigsdagen og der blev ogsaa i 1857 vedtaget nogle tarvelige Lovbestemmelser mod oprørende Mishandling af Dyr, og dermed slog man sig til Ro, uden at tænke paa, hvor nødvendig en Association var, der kunde sørge for, at Loven ikke blev et tomt Bogstav.

Først i 1875 blev »Foreningen til Dyrenes Beskyttelse« stiftet. Imidlertid var Julie Wilster bleven gift med nuværende Justitsraad Chr. Lembcke og det skyldtes uden Tvivl hendes Paavirkning, at denne indtraadte i Bestyrelsen, først som Sekretær og senere som Formand. Hun sluttede sig nu med Enthousiasme til Herrernes Virken, og Aaret efter havde hun den Glæde at stifte »Dansk Kvindeforening til D. B.«, der dengang traadte frem som Filial af Hovedforeningen. Med det rette Blik for, at det var en ægte Kvindesag at paavirke Ungdommen i Hjemmene, og anbefale human Slagtning — de to Punkter, der staar forrest i den kvindelige Forenings Program — har hun Haand i Haand

med sin Mand, hvem hun snart gjorde lige saa ivrig for Sagen, som hun selv var, ikke skyet noget Offer, hverken pekuniært eller personligt, for at støtte den Sag, der laa hende saa stærkt paa Sinde.

I Ægteparrets gjæstfri Hjem paa Thorvaldsens Vei samledes i sin Tid en hel Del Dyrevenner; af mere bekendte Personer kan nævnes Dyredigteren *Kaalund*, og Forfatteren *Otto Borchsenius*, der ogsaa altid varmt har talt Dyrenes Sag. Fruen holdt Møder og Foredrag; efter Foredragene serveredes The og der diskuteredes om Sagen. Hun udgav Piécer og Anvisninger, der blev omdelt gratis i tusindvis. Selv førte hun og fører endnu en omfattende Korrespondance med alle de fremragende Kvinder, der havde sat sig i Spidsen for lignende Foreninger som hendes, rundt om i Verden. Der findes for Tiden ialt 700 Foreninger, saa Dyrebeskyttelsen kan siges at være skreden godt frem.

I sine Skrifter oplyser hun os om hvilke Kvinder, der særlig have virket for Sagen, deriblandt flere kjendte Forfatterinder, Baronesse *Schwartz* (Elpis Melena), *Camilla Collet*, *Ouida* og i Danmark, *Benedicte Arnesen-Kall*, der har været Foreningen en trofast Støtte til helt op i sin høje Alder.

Dyrebeskyttelsen vandt et mægtigt Opsving i Firserne; der blev aarlig foranstaltet Præmieuddeling paa Christiansborg Slot, hvor de Kongelige vare tilstede og selv uddelte Præmierne; Prindsesse Thyra var Kvindeforeningens Protektrice.

Justitsraad Lembeke havde af egne Midler stiftet et Medlemsblad og det tør vistnok uden at være nogen Indiskretion, røbes, at mange af de ledende Artikler deri skyldes hans Frues Pen. Hun samlede Materiale alle Steder fra, og hendes mange Forbindelser satte hende i Stand til at levere en indgaaende Oversigt over andre Landes Standpunkt i Dyrebeskyttelsen. Af Skrifter, som hun har udgivet, kan nævnes — syv Hefter af »Billeder af Dyrelivet«, »Kvindens Opgave i Kampen mod det videnskabelige Dyrplageri« og »Dyrebeskyttelsens Betydning for Hjertelivets Udvikling hos Ungdommen«; endvidere har hun oversat flere Bøger fra engelsk.

Fru Lembcke havde den Glæde, at hendes Virksomhed blev et Forbillede for de to energiske Foreninger i Sverig og Norge. En mangeaarig Samvirken med intelligente og varmhjertede Venner af Sagen, hører, efter Fru Lembckes Sigende, til hendes Livs største Glæder. Den svensk-norske Prindsesse *Eugenie* samlede i en Række Aar, hver Høst, en Kreds af Damer i sin Bolig paa Stockholms Slot, og for denne Kreds havde Fru Lembcke den Ære at holde Foredrag, der navnlig dreiede sig om det sørgeligste Emne af alt — Vivisektionen. Dette svære Spørgsmaal har vor kvindelige Forening dog ikke givet sig af med paa nogen fremtrædende Maade, idet andre specielle Foreninger af Mænd og Kvinder tilsammen, tog Sagen i Haand. I Prindsesse Eugenies Salon var det, at »Nordisk Samfund til Bekjæmpelse af Vivisektionen« blev stiftet.

Prindsesse Eugenies Død, der var et Tab for alle Dyrevenner, tog Fru Lembcke sig meget nær; i Anledning deraf skriver hun til Undertegnede i April 1889: »Med Guds Hjælp vil hendes gode Exempel holde alle Interesser oppe ogsaa efter hendes Død; vi andre, der leve, vi maa arbeide«.

Hendes Pen skyldes ogsaa den stemningsfulde Skitse i »Dyrevennen«: »Minder fra et Besøg i Stockholm« og den derpaa følgende Nekrolog om de »Lidendes Fyrstinde«, som Prindsessen blev kaldt i Sverrig. Deri staar: . . . »Det Savn, som hun efterlader, er stort, og Dødsbudskabet har upaatvivlelig i første Øieblik nedstemt Modet hos mange, særlig hos vore svenske Medarbejdere, men det er vor Pligt ikke at lade os nedslaa; Erindringen om hvad der skænkede os af den altid utrættelige Velgjørerinde, skal mane os til fortsat Arbeide i den gode Sags Tjeneste, mane os til at gaa frem mod det Maal, hun hovedsagelig synes at leve for — Udøvelsen af Kjærlighedsgjerninger«.

Den danske Kvindeforening, der netop stod saa smukt i Flor, kom desværre til at staa i Stampe i længere Tid, paa Grund af en aarelang Sygdom, der ramte dens virksomme Forstanderinde og som hun endnu har Mindelser af. Lembckes maatte opgive deres gjæstfri Hjem i Byen og trække sig tilbage i

Ro paa Landet. Paa det henrivende »Aldershvile«, nær Hareskov, finde vi nu Ægteparret installeret nogle Aar, og hvem der har tilbragt de skønne lyse Sommerdage der, set Parken med dens nydelige Gedehjord, Gaarden med dens forskjelligartede Dyr, der her nød en sorgfri Tilværelse, Staldene med de velpleiede Heste osv., har medtaget et smukt Billede af Familiens dyrevenlige — og lad os endelig ogsaa tilføie — menneskekjærlige Hjem, thi det er en Kjendsgjerning, at Mand og Kone, foruden deres specielle Opgave, tillige støtter talrige andre humane Formaal.

Foreningen har nu i Vinter faaet fornyet Svingkraft og er undergaaet den Forandring, at den for Fremtiden optræder mere offentlig end hidtil, virker selvstændig og uafhængig af Hovedforeningen. En ny Komité er traadt sammen og det er at haabe, at flere og flere varmtfølede og energiske Kvinder ville slutte sig til den.

Fru Julie Lembcke, der stadig staar i Spidsen for Foretagendet, modtager i sin Villa »Skovlyst« ved Holte, hvor hun nu er bosat, jævnlig sine Medarbejdere, og de samles i det hyggelige Bibliotheksværelse, hvor der lægges Planer til fremtidig Virksomhed. Rundt om paa Borde og Reoler ligger Bunker af Skrifter om Dyrene; naar man ser hvormange Penne, der er sat i Bevægelse til Fordel for de Værgeløse, skulde man tro, at Arbeidet maatte lykkes — og dog er der vistnok intet Arbeide mere vanskeligt end netop dette. Fru Lembcke siger selv: »Kun saare lidet af det jeg haabede paa, er opnaaet, og vilde det være mig en stor Trøst og Glæde, om jeg i min fremrykkede Alder maatte se andre heldigere og lykkeligere Kvinder optage Kampen for vore mishandlede Skabninger og bringe Sagen langt dybere ind i de Unges og Ældres Bevidsthed, end det har været mig forundt«.

At tage denne Sag op efter hende, vil kræve megen Selvfornægtelse, thi Arbeidet er sandelig ei til Lyst; der er desværre megen Egoisme og Materialisme at bekjæmpe, og mange Fordomme at nedbryde. Ofte saares man, jævnlig skuffes man, og der hører en uendelig Taalmodighed til for at afdæmpe sig efter

Forholdene, afvente Tidens Fylde for Reformere og samtidig ikke miste den Varme og Energi, der maa til, hvis man skal vinde frem og træde i samme Fodspor, som vor ihærdige Forkjæmperinde for al Dyrebeskyttelse. — Men Fru Lembeke fortjener, at det Værk, hun begyndte, skal fortsættes og blomstre og bringe Vidnesbyrd om mangen god Kvindes Gjærning.

Sonja Kovalevsky.

Af

Ellen Key.

Man har af mig begärt några sidor om Sonja Kovalevsky. De yttre dragen af hennes lif äro alla kända eller lätt tillgängliga ¹⁾.

Man har sett det halfvilda, lidelsefulla, oförstådda barnet växa upp på det ryska adelsgodset; sett den unga flickan af sin

¹⁾ Se *Ur ryska lifvet* af Sonja Kovalevsky; biografien öfver *Sonja Kovalevsky* af A. Ch. Lefler; mina skildringar af Sonja Kovalevsky, den ena i tidsskriften *Dagny* (3 häftet 1891) och på ett par ställen i min biografi af A. Ch. Lefler. Karaktäristiker af Sonja Kovalevsky äro gjorda af Laura Marholm i *Das Buch der Frauen* (artikeln *Zeitopfer*) och af den franska författarinnan Arvéde Barine: *Le rançon de la gloire* öfversatt på svenska under titeln: *Sonja Kovalevsky*.

brinnande studiehåg drifvas att vinna friheten genom ett skenäktenskap, och sedan hejdlöst kasta sig in i den matematiska vetenskapen, där hon vinner den ena framgången efter den andra. Hjärnan arbetar rastlöst, hjärtat tiger till dess — under en kort stiltje i lifvet inom och utom henne — tomhetskänslan närmar henne till den make, som dock hvarken gaf eller ingaf henne en djupare ömhet. Därför skilde lifvets konflikter dem snart. Och när Sonja Kovalevsky erhåller och antager kallelsen till Stockholms högskola, står hon som en medellös enka, med en liten dotter att försörja.

Nya vetenskapliga utmärkelser följa och hennes snille bryter också fram på litteraturens område. Men, när hon således nått, hvad hon hittills drömt om — och som vanliga kvinnor icke ens kunna drömma om — då inträder den stora krisen i hennes lif, när hon gladeligen skulle kastat bort allt, som endast hon kunnat vinna, för det, som vanliga kvinnor så lätt kunna uppnå, men som ödet nekade en Sonja Kovalevsky.

Det är denna kris i hennes lif, som kvinnor aldrig tröttna att undra öfver eller att uttolka.

Ty kvinnorna ana att Sonja Kovalevsky, den annars med alla andra inkommensurabla, i ett fall är typisk för hela sitt kön.

Sålunda ser en kvinna i henne ett tidens offer, i den meningen, att hon var kvinnogeniet med den manliga hjärnan men den djupt kvinliga naturgrunden; således *en ny kvinnotyp*, som under sin utveckling förlorat den kvinliga makten att behaga och som därför, trots sitt kvinnohjärtas längtan efter kärlek, aldrig kunde vinna den.

En annan kvinna menar, att Sonja var allt för anspråksfullt och svartsjukt fordrande för att kunna vinna kärlek. Och en tredje tror att Sonja för att tillfredsställa ärelystnadens, tystade hjärtats kraf, att hon köpte sin ära med sin lycka.

Allt samman var mycket enklare, men icke därför lättfattligare.

De många kvinnor, hvilka tro att, i fall de en gång lyckades förstå gåtan i Sonja Kovalevskys lif, skulle de därmed förstå liknande gåtor inom sitt eget, de misstaga sig.

Ty hvarje ny människa är en ny verld, om än aldrig så liten, och hvarje verld lyder sina egna lagar.

Och Sonja Kovalevsky var en stor verld, med hemlighetsfulla djup, dit ingen, icke ens hon själf, inträngde och med svindlande höjder, dit få kunde stiga.

* * *

Jag sammanträffade med Sonja Kovalevsky minst några gånger i veckan under några år. Men jag såg dock aldrig *Sonja Kovalevsky* mer än en gång.

Det var en afton i vårt gamla, nu rifna operahus, då Beethovens nionde symfoni utfördes.

Sonja Kovalevsky hade — för ovanlighetens skuld — lyckats i sin toilett, en svart dräkt af siden och spetsar, som utan att tynga den lilla, tunna gestalten, gaf en stilla stil åt den samma. Bredvid henne satt hennes ryske landsman, den geniale, strålögde, soligt leende jätten. Omkring henne strömmade den alla himlar upplåtande musiken, lycksaligheten i toner — — —

En ljus frid, en ädel ro, en blid innerlighet hvilade öfver Sonja Kovalevskys annars så nervösa anlete, mildrade de osköna dragen, lade en jämn, fin blekhet öfver den grumliga hyn. Hon var förklarad, nästan vacker, hon — — ?

Ja, hon älskade. Och musiken vaggade henne i lyckliga drömmar. Hennes talande anlete sade mig allt detta.

Men jag återsåg först detta uttryck i hennes anlete — efter döden.

Musiken slutade och hon vände sig mot sin granne med en blick — — —. När en kvinna med en blick säger en man:

»Du är min gud, min herre, mitt lif. . .« då är hon antingen tillvarons mäst stolta drottning eller dess mäst elända tiggerska.

Att vara född drottning inom Eros rikes, boren att kunna med sin kärlek skänka en kunglig lycka, men att dock stanna som tiggarska utanför det samma, detta är Sonja Kovalevskys liksom många andra kvinnors historia.

Sonja Kovalevsky hade redan ungdomen bakom sig när hennes hjärta vaknade från sin oroliga sömn och ville bli mättadt; när hennes halfkvädda kvinnonatur ångestfullt ropade på full utveckling och frigörelse, på att en gång få lefva med alla pulsar, att en gång få erfara den sprängande fullhet, den hela väsendets utvidgning, den himmel och jord famnande oändlighetskänsla, som är *lyckan*.

För den andliga pöbeln äro en ej längre ung kvinnas erotiska kraf det framför allt annat komiska.

För den andliga adelsmänniskan äro de det framför allt annat tragiska.

Der finnes ett och annat verk i världslitteraturen, där denna tragik fått uttryck. Och några blad finnas, där Sonja Kovalevskys skygga, skälfvande känsla är uppenbarad, så som stora diktare divinatoriskt uppenbara lifvet hos för den själfva okända människor. Dessa blad finnas i *Browning's In a balcony*.

Diktaren låter där en regerande drottning tala, en drottning hvilken endast varit hyllad, aldrig älskad; som tystat sitt allt högre snyftande hjärta med att nu var det för sent: kärleken var för ungmör och hon var ej längre ung; hon var dessutom drottning och fick ej tänka på kärlek. . . . Men så tror hon sig plötsligen älskad, kärlekens leende har omskapet hennes verld! Det är sannt, hon har sedan förlorat många år för lyckan — men många år äro ännu kvar? . . . Det är sannt, hennes hår börjar gråna, hennes kind är blek — men kan icke kärleken ge en ny ungdom? . . . Det är sannt, hon är icke skön — men kvinnor kunne ju älska en mans själ? Skulle icke en man kunna älska en kvinnas kärlek? . . .

Jo, hon hoppas; hon jublar öfver att nu äntligen vara kvinna, en vanlig kvinna. Ty för kvinnan finnes intet annat lif än kärleken. Allt, som synes likna lifvet, är endast skuggor, kastade af kärleken . . .

Med glödande flammor skildrar dikten den längtan, som bor innerst i hvarje äkta kvinnas själ, den att »innan hon dör hafva

hört den stora kärlekens stämma, skall hon också dö för att hon hört den«.....

Sonja, liksom den stackars drottningen hörde kärleken hviska invid sitt hjärta. Men för båda var det endast i drömmen och båda vaknade till vissheten: att endast stå som åskådare af livvets fest.

Sonja kunde icke resignera. Hon måste, hon ville hafva sin plats därinne vid livvets bord. Och hon blef istället bjuden — en allmosa! Hvarför har man så svårt att fatta detta alldagliga kvinnoöde? Är det därför, att det drabbade en Sonja Kovalevsky?

Men man blir ju icke älskad därför att man är drottning öfver ett jordens eller ett andens rike; icke därför att man är kungligt slösande med gods och guld eller med snille och hjärta. Hvarför man blir älskad eller icke älskad, det beror på mystiska lagar, dem ännu ingen upptäckt. Endast ett är visst, att ju mera utvecklade en kvinna är, ju svårare finner *hon* den man, hon med hela sin varelse kan älska, den man, som för hvarje den finaste fiber i hennes varelse är lyckan. Och det är kanske en möjlighet på millioner, att då också just *denne* man på samma sätt älskar henne.

Och hör hon därjämte, som Sonja Kovalevsky, till de kvinnor på hvilkas vagga gratierne icke nedlade sina faddergåfvor, då blir en sådan kvinnas öde tragiskt.

En af Sonja Kovalevskys kvinliga uttolkare menar, att hon borde varit tillfreds med allmosan.

Men en hel och stolt kvinna kan göra mycket för den man, hon älskar. Endast *ett* hvarken kan eller skall hon göra: bli hans hustru, när han öppet säger henne, att han för henne icke har kärlekens känslor.

Samma tolkarinna menar, att Sonja Kovalevskys svartsjuka anspråk hindrade en mans kärlek att vakna.

I sammanhang härmed står den från några håll hörda kommentaren till Ibsen, att denne skulle skildrat Sonja Kovalevsky i Rita Allmers.

Denna kommentar är lika orimlig som de fleste Ibsenkommentarer. Svartsjukan är den enda likhetspunkten mellan de båda, annars oändligt skilda, kvinnotyperna och den är hos båda ett lika naturligt resultat af förhållandena. Ty hvarje kvinna, som har den erotiska genialiteten, som således själf kan älska med hela sin varelse, känner, med en i detta fall alldeles ofelbar instinkt, om hon är älskad på samma sätt. Är hon det icke, då kan allt och alla varda förmål för hennes svartsjuka, emedan allt och alla af den älskade omfattas, icke på samma gång som, utan *istället* för henne själf; medan allt och alla får fylla det rum i den älskades själ, från hvilket hon känner sig själf utesluten. En sådan kvinna vet sig lefva på alla andra kvinnors nåd, ty den af dem, som vill eröfra mannen, hon har alltid möjligheten att också kunna lyckas. Det är endast när en älskande kvinna, ända in i de innersta djupen af sin varelse, genomsolas af medvetandet om kärlekens fulla ömsesidighet, som detta medvetande kan och måste helt utestänga all svartsjuka, liksom middagsljuset utestänger skuggorna.

Det naturnödvändiga i Sonja Kovalevskys svartsjuka förstod ingen bättre än dess förmål och den hindrade honom håller icke att upprepade gånger be henne bli sin hustru. Men, ehuru han fann hennes helhetskraft olyckligt för dem båda, växte hans aktning för henne just på grund af detta kraft, emedan det hvilade på den kvinliga finkänslighet, som hållre låter kärlektörsten vara ostillad, än att släcka den med ett mindre ädelt vin, från redan halfdruckna glas.

Helhetslidelsen, oändlighetssinnet, med ett ord: den österländska väsensgrunden, afgjorde Sonja Kovalevskys öde. Hennes ande hade i vetenskapens djärfvaste aningar, i verdensrymden och i solsystemen, i tänkandet och i den religiösa känslan, i diktningen och i fosterlandskärleken, i arbetet och i verldslifvet, i modersömheden och i vänskapen oupphörligt sökt det gränslösa, men aldrig funnit det. Allra minst fann hon det i äran, som hon under ungdomsåren så brännande efterlängtat. Nu följde äran

alla hennes vägar, men den kalle följeslagarens stämma kunde ej längre öfverrösta hennes hjärta.

Och när hon sålunda utan ro och rast färdats genom alla andra rymder, hann hon slutligen till gränsen af Eros rike.

Men där först mötte hennes oändlighetslängtan en hög mur, öfver hvilken icke ens hennes starka vingar kunde bära henne, en mur mot hvilken hon stirrar med den jagade hindens, af ångest och längtan vidgade, ögon; på hvilken hon klappar med späda, svaga barnahänder, mot hvilken hon stöter sin tänkarepanna blodig. Men muren flyttar sig icke — ödet viker icke . . .

Och där stod hon ännu, när den store allförbarmaren vaggade hennes oändlighetslängtan till ro i bädden under de svenska furorna.

* * *

På Sonja Kovalevskys arbetsbord stod alltid de sista åren en liten bukett Edelweiss, som hon fått en sommar i Schweiz, där hon, under en hans svåra sjukdom, åt lifvet räddade den man hon älskade och med hela rikedomen och älskvärdheten af sitt snille lyste upp hans långa sjukdomstid. Den lilla bleka, torra buketten var för Sonja själf minnet af ett rikt ögonblick, en hoppets glimt.

Mig syntes den alltid som en pinsam symbol af fattigdomen och färglösheten i Sonjas erotiska lifshistoria. Och hvar gång jag såg den dammiga lilla buketten, ljödo inom mig diktarens ord:

Det burde have været Roser.

Grænsevagt.

Et Nutidsbillede i én Akt

af

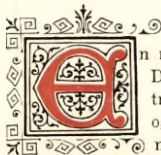
Laura Kieler.

Med Tegning af Britta Barnekow.

Personerne:

<i>Fru Kragh</i> , Enke.	<i>Henrik</i> , Gaardskarl.
<i>Herluf</i> , hendes Søn.	<i>Landraaden</i> .
<i>Gerda</i> , hendes Datter.	<i>En Gendarm</i> .

Handlingen foregaar paa Fru Kraghs Landejendom i Sønderjylland lige ved Grænsen.

En rigt og smukt udstyret Havestue. Portiérer i Danebrogsfarver. Vaaben- og Danebrogsdekorationer i Hjørnerne. Den danske Konges og Dronnings Portrætter paa Staffelier. Hvide Afstøbninger af enkelte af Thorvaldsens Grupper og Statuer paa sorte Konsoller og Bogskabe. I Baggrunden to Vinduer, mellem disse en Glasdør, der fører ud til en vindækt Veranda. Døre med sammentrukne Portiérer for til Venstre og Højre. Det er Sommer og rødlig Aftensol.

Fru Kragh

(sortklædt, sidder lænet tilbage i en Lænestol i Forgrunden til Højre med Albuerne støttede paa Stolearmene og Ansigtet skjult i Hænderne).

Gerda

(i lys Sommerdragt staar ved det ene Vindu med Ryggen mod Tilskuerne og stirrer ud).

Fru Kragh

(dæmpet, uden at røre sig eller se op):

Der kommer ingen?

Gerda

(ligesaa, uden at vende sig om):

Nej.

(Pause. Man hører fjernt Kirkeklokkerne ringe syv.)

Fru Kragh

(som før): Ser du Gendarmen?

Gerda

(ligesaa): Nej.

(Pause. Kirkeklokkerne ringe fremdeles.)

Gerda

(ser pludselig hen til Døren til Venstre. Angst): Var der noget?

Fru Kragh

(ryster paa Hovedet). Sygeplejersken har lovet øjeblikkelig at sige til, naar hun vaagner.

(Pause.)

Gerda

(med Ryggen til). Hvor den slagne, øde Landevej dog kan ligge der i Solen og skære en i Øjnene! Ikke et Liv! — Aa, Mor! Alle de Fodtrin, der i Dagens Støv og Hede og i Nattens Mørke har sneget sig henad den Landevej! Tunge Fodtrin! Lette Fodtrin! (Forfærdet): Mor! Der er Gendarmen!

(Pause.)

Fru Kragh

(uden at se op). Er han gaaet forbi?

Gerda.

Ja.

(Pause. Kirkeklokkerne blive ved at kime.)

Fru Kragh

(rejser sig i pludselig Skrak): Du gode Gud, om han nu kom!

Gerda

(bedende): Aa Mor, bliv siddende! Jeg skal nok passe paa! Du, som nu har vaaget over Hertha i Dage og Nætter, til du ikke kan mere!

Fru Kragh

(gaar frem og tilbage). Hvor kan man sove, naar man pines af en saa forfærdelig Spænding og Angst? Døden kommer i al Fald tidnok. (Sætter sig igen ned i Lænestolen.)

(Pause. Kirkeklokkerne ringe endnu.)

Gerda

(ved Vinduet, stadigt spejdende ud). Jeg kan ikke taale at se de sort- og hvidstribede Grænsepæle! Siden jeg kom hjem igen, — jeg kan ikke vænne mig til dem!

Fru Kragh.

Det skal du heller ikke. Man skal aldrig vænne sig til Uretten.

Gerda.

Menneskehaand har flyttet dem frem, Menneskehaand skal flytte dem tilbage!

Fru Kragh.

Rettens Haand skal flytte dem tilbage, saa Folkegrænse kan blive Statsgrænse. (Tager pludselig Haanden fra Øjnene.) Hvad gør du der, Barn?

Gerda

(flytter et Par Urtepotter fra Vinduet ned paa et lille Bord ved Siden af). De er lige ved at springe ud, Mor. Det er den røde og den hvide Rose, og saa er det vel ikke værd at have dem i Vinduerne. Jeg husker nok, da vi for flere Aar siden blev befalet at brænde Blomsterpindene, blot fordi de var rød- og hvidmalede. Tys! (lytter.)

Fru Kragh.

Det var blot Henrik, som gik i Døren.

(Pause. Kirkeklokkerne er hørt op at lyde.)

Gerda

(ved Vinduet). Han kommer ikke!

Fru Kragh.

Men den anden kommer. Han kommer sikkert, og — jeg synes, jeg allerede hører, han kommer listende.

Gerda.

Mener du Gendarmen?

Fru Kragh.

Nej.

Gerda
Aa, Mor!

(Pause.)

Gerda
(ved Vinduet). Bare fem Minutters Løb, saa er man derovre i Frihedens Land!

Fru Kragh.
Hvad hjælper det os?

Gerda
(sagte). Naar tror du, han fik Telegrammet?

Fru Kragh.
Igaaraftes, og hvis han forlod København imorges med Iltoget, maatte han allerede have været her.

Gerda
(tovende). Tror du, — han rejste — øjeblikkelig?

Fru Kragh
(heftigt). Ja! Jeg er vis paa det!

Gerda.
Hørte du noget?

Fru Kragh.
Nej.

Gerda.
Hun sover endnu?

Fru Kragh.
Ja. (Rejser sig i Angst.) Aa, hvis han ikke er her, naar hun vaagner, vil hele hans Liv blive ødelagt!

Gerda.
Mor!

Fru Kragh
(gaar op og ned ad Gulvet). Naar han blot kunde faa den Skyld af sig! Om Døden blot vilde vente, til han er kommet! Naar hun vaagner, sagde Doktoren, er det snart forbi. (Sætter sig igen ned i Lænestolen og skjuler Ansigtet i sine Hænder.)

Gerda.

Gudskelov, fordi hun sover!

(Pause.)

Fru Kragh

(ser op). Vi sidder her paa Grænsevagt i dobbelt Forstand, Barn. Grænsen mellem Liv og Død. Men hvis han ikke naar frem, før hun er gaaet ind i det store, ubekendte Land paa den anden Side!

(Pause.)

Gerda

(ved Vinduet). Mor! Hvor mange røde og hvide Valmuer, I dog har lagt jer til her paa Egnen, medens jeg har været borte!

Fru Kragh.

Ja, vi har det. (Rejser sig.) Naar vi ikke har Lov til at hejse Danebrog udenfor vor Dør, saa skal Danebrogsfarverne vokse op af Jorden! Det kan de ikke forbyde os, for det er vor egen Jord.

Gerda

(aandeløst). Der kommer han!

Fru Kragh

(med et Skrig). Og der er Gendarmen! (Iler hen og river Glasdøren op.)

(Man hører jagende Fodtrin.)

Herluf

(styrter ind og slaar Døren i efter sig). I Hælene paa mig lige til Trappen!

Fru Kragh

(drejer raskt Nøglen om og trækker Gardinerne for Døren. Hurtigt til Gerda): Hvis Henrik træffer Gendarmen her udenfor, og han fordrer en Husundersøgelse, forlanger Bud til Landraaden, skal han svare, vi ingen har at sende. Her er en døende i Huset, og vi skal have Bud til Doktor og Apothek!

Gerda

(med et Udraab hen og trækker Gardinerne for Vinduerne).

Fru Kragh.

Hvem var det?

Gerda.

Gendarmen! Han lister sig langs Husmuren! Han keg ind ad det Vindu! (Ud til Højre).

Fru Kragh.

Der er langt til næste Gaard! Gendarmen kan ikke forlade sin Post paa Landevejen, og inden han kan faa ridende Bud til Landraaden, er du igen over Grænsen!

Herluf

(i stor Sindsbevægelse): Hun lever?

Fru Kragh

(ligesaa). Hun sover, kære Herluf. Hun har allerede sovet en Time, men Doktoren siger, hun vil snart vaagne, hun vil da være klar, og da vil du kunne faa tale med hende og sige hende Farvel.

Herluf

(fortvivlet). Mor! Skal hun dø?

Fru Kragh.

Kære Barn, der er intet Haab.

Herluf.

Aa, Mor! Mor! (Synker sammen).

Fru Kragh

(hen og kiger spejdende ud mellem Gardinerne). Min Dreng, min kære Dreng! Der var en Mor, som opdrog sin forældreløse Broderdatter som sit eget Barn, og da Børnene begyndte at blive voksne, forstod hun, at hendes eneste Søn havde faaet den unge Pige saa kær —

Herluf.

Aa, kære, kære Mor!

Fru Kragh.

Men Moderen lod, som om hun intet saa, for hun vidste jo ikke endnu, om den unge Pige elskede ham.

Herluf.

Mor!

Fru Kragh.

Men saa kom Sønnen til København, og saa vidste hans Mor ikke mer, hvad hun skulde tro. — Tys! (lytter). Mon det var Gendarmen?

Gerda

(ind fra Højre). Vær rolig, Mor! Han er ikke at se nogensteds.

Fru Kragh.

Han søger naturligvis at faa fat paa et Bud —

Gerda.

Hvis han faar et, kan Landraaden dog ikke være her før tidligst om en halv Time.

Fru Kragh

(hurtigt). Staa ved Vinduet, Gerda!

Gerda

(stiller sig ved det ene Vindu og ser ud mellem Gardinerne. Vender Hovedet halvt om). Henrik holder Udkig ved Porten. Hvis han skulde se noget, kommer han øjeblikkelig.

Fru Kragh

(lægger sit Hoved paa Sønnens Skulder). Nej, saa vidste jeg ikke mere, hvad jeg skulde tro. Min kære Dreng kom i daarligt Selskab der inde i København.

Herluf.

Mor!

Fru Kragh.

Og hans Breve var fulde af Lovtaler over en Sangerinde.

Herluf

(stønner).

Fru Kragh.

Saa forstod jeg, at Hertha elskede dig! Hun havde jo sluttet det inde, som sin dyreste Hemmelighed, saa ikke vi — hendes

nærmeste og kæreste — skulde ane det en Gang. (Til Gerda): Var der noget?

Gerda.

Nej.

Herluf

(springer op). Det har hun skjult godt! Saa jeg ikke en Gang vidste det!

Fru Kragh.

Hun blev mager og bleg og græmmede sig. Og saa blev hun syg, og i de lange, pinefulde Vaagenætter lærte jeg, hvad hun led.

Herluf.

Som om jeg ikke ogsaa har lidt!

Fru Kragh.

Aa, Herluf, da kom jo det kære Barns sky, lidenskabelige Kærlighed frem for Dagens Lys! Naar Feberfantasierne tog Overhaand, raabte hun dit Navn. Og da saa Doktoren sagde, der ikke var langt tilbage, telegraferede jeg, forat hun kunde faa den Trøst med sig. (Vender sig pludselig om mod Sønnen.) For du elsker hende jo, Herluf? Ikke sandt, du elsker hende?

Herluf.

Hvorfor skal der dog rives op i det gamle Saar!

Fru Kragh.

Hvor kan du spørge? (hen til Døren til Venstre, trækker Portiøren til Side, lytter). Sover, bestandig sover! Du store Gud, den som nu turde vække hende! (lader Portiøren falde ned.)

Herluf.

Det er maaske jeg, som skal anklages. Ikke sandt? Stedes til Doms for en højeste Ret? Det er altid Manden, som er den troløse Synder, Forræderen, og Helgeninden, hun staar ren! Hun er Anklageren, som kaster Stenen! Men det vil jeg sige dig, Mor, at hun bær Skylden!

Fru Kragh.

Herluf!

Herluf.

Jeg havde lovet mig selv, ikke at sige det til hende, før jeg havde faaet en god Eksamen. Men du gode Gud, mit hele Væsen, hvert fattigt Ord, jeg sa', var vel ellers talende nok! *Du* saa det, *alle* saa det. Hun maa have været stærblind, har hun ikke set det.

Fru Kragh.

Hvad kan den blinde for, hun er blind?

Herluf.

Men hendes Iskulde slog hvert Haab ned i min Sjæl, — kan hun forsvare den Synd? Og Sangerinden i København! (Bryder ud i en lav Latter). Det var jo dog blot skrevet for at tirre hende, se om jeg kunde faa hende til at blive skinsyg — ude af sig selv!

Fru Kragh.

Det var Synd! Saa leger man ikke med Kærligheden.

Herluf.

Ja, da forekommer det mig saa vist, hun har legt med min. Smidt den fra sig, som om den ikke en Gang var værd at træde paa. Kan du da ikke, fordi du er Kvinde, se Sagen fra mit Standpunkt, Mor, og sætte dig ind i, hvad jeg har lidt?

Fru Kragh.

Jo, kære Dreng, men det uværdige Middel har jo hævnnet sig paa dig selv. Det har gjort sit til at give hende Dødsstødet.

Gerda

(fra Vinduet, advarende). Mor, der er gaaet ti Minutter.

Herluf.

Hvor I Kvinder ligner hverandre! Altid forsvarer I hverandre, altid holder I sammen. Det var maaske hendes store, kvindelige Fortjeneste, hendes Dyd og hendes Ære, at hun ikke vilde vise mig selv det ringeste Glimt af sin Kærlighed? Det havde jo dog reddet os begge. Jeg hader hende!

Fru Kragh.

Herluf!

Herluf.

Før I faar den kvindelige Forstillelse smidt af jer, før bli'er
I ikke ærlige Mennesker.

Fru Kragh.

Aa, kald det ikke saa! Der gives Tusinder af Kvinder, som
har let ved at vise deres Følelser, men det var nu hendes Natur.
Hun kunde det ikke. Jeg be'r for hende, Herluf. Har hun
fejlet, saa har hun bødet derfor med Livet.

Herluf.

Saa kunde hun gerne have taget mit med det samme.

Fru Kragh.

En Mand kan vel neppe sætte sig ind i, hvor forpint en
saadan Kvindenatur kan være. Kan ikke bryde Tausheden, og
vil det dog saa gerne, som man vil leve. Føler sig lig en
skindød; en sjælelig Stivkrampe har taget Magten fra en, og
dog lever man, og Blodet strømmer til Hjertet.

Gerda

(ved Vinduet). Mor, der er gaaet ét Kvarter.

Fru Kragh.

Og hun sover endnu! Du godeste Gud! — Herluf! Hver
Gang Feberen steg til Hjernen, røbede hun sig selv. Hendes
kyske Æresfølelse krympede og vaandede sig, fordi hun indbildte
sig, hendes Kærlighed havde forraadt hende, at du havde set
den, og at du foragteligt havde trampet paa den og havt hende
tilbedste.

Herluf.

Aa, hvor kunde hun!

Fru Kragh

(griber hans Haand). Tænk ikke paa, hvem som har Ret eller Uret!
Det er for sent. Forbarm dig over hende, Herluf! Hvad der

har været eder imellem, — glem det! Glem alt, undtagen at I har elsket hinanden, og at hun nu skal dø! (Sagte Støj. Det banker paa Døren til Venstre.)

Gerda

(vender sig om fra Vinduet). Det er Sygeplejersken!

Fru Kragh.

Gud være lovet! (river Portièren til Side.) Herluf!

Herluf

(lidenskabeligt) Hertha! Jeg kan ikke!

(Herluf og Moderen ud til Venstre.)

Fru Kragh

(ind straks efter, lukker Døren sagte, trækker Portièren for og læner sig taus op mod Væggen).

Gerda

(dæmpet, uden at vende sig om fra Vinduet). Hvad er der, Mor?

Fru Kragh

(sagte). Det er Døden, den store Død.

(Pause.)

Fru Kragh

(som før). Du ser ingen?

Gerda.

Nej.

Fru Kragh.

Saa kom den dem dog i Forkøbet! Efter den var der jo forlængst sendt Bud.

Gerda

(pludselig). Der kommer Henrik!

Fru Kragh

(farer sammen). Herluf! (ud til Venstre.)

Henrik

(river Døren op til Højre). Landraaden kommer!

Gerda

(hastigt). Luk Køkkendøren af, saa vi blot kan vinde Tid! (Henrik ud.)

Fru Kragh

(med Herluf ind fra Venstre). Kun fem Minutter, saa er du paa den anden Side Grænsen!

Herluf

(bider Tænderne sammen). Nej! Jeg kan ikke gaa fra hende!

Fru Kragh

(vemodigt). *Hun* er jo gaaet fra dig, Barn. Og du fik hendes første og sidste Kys. Bedre at flygte, end at blive ført bort med Vold. Lad den døde dog ligge i Fred!

Herluf

(ude af sig selv). Jeg tigger jo kun om et eneste Øjeblik! (ud igen til Venstre).

(Der bankes paa Havedøren.)

Landraaden

(udenfor). Luk op i Lovens Navn!

Gerda

(hviskende). Mor!

Fru Kragh.

Luk ikke op! — (bittert.) Det er den Husret en Sønderjyde har i sit eget Hus!

Herluf

(ind fra Venstre, trykker taus Moderens og Søsterens Hænder og gaar med bojet Hoved over mod Højre. Stanser pludseligt). Dette er en Skam og Fornedrelse!

(Banken paa Havedøren.)

Landraaden

(udenfor). Luk op i Lovens Navn!

Fru Kragh

(iler hen, slaar Armen om Sønnens Hals og kysser ham). Ud ad Køkkendøren! Ligeover Landevejen! Gud være med dig, Herluf!

Henrik

(i Døren til Højre). Gendarmen staar udenfor Køkkendøren!

Fru Kragh.

Saa ud ad Spisestuevinduet! Tvers gennem Haven! Herluf!
Herluf!

(Herluf, Henrik ud til Højre.)

Gerda

(sagte). Jeg synes, Døden havde mærket ham.

Fru Kragh

(knytter Hænderne). Saa jages en dansk Mand som en Hund ud af
sit eget Hjem!

(Stærkere Banken paa Havedøren.)

Landraaden

(udenfor). Luk op i Lovens Navn!

Fru Kragh

(haardt). Ja, luk saa op, Gerda!

Gerda

(trækker Gardinerne fra Glasdøren og drejer Nøglen om).

Landraaden

(ind i fuld Uniform, efterfulgt af en Gendarm. Med tysk Udtale, barskt): Hvorfor blev
der ikke øjeblikkelig lukket op? De har en fremmed Gæst i
Deres Hus!

Fru Kragh

(rolig). Ja.

Landraaden

(stamper med Foden). Hvem er det? Hans Navn!

Fru Kragh.

Døden.

Landraaden

(viger tilhage).

Fru Kragh

(peger til Venstre). Derinde! Hr. Landraaden er vel ikke bange?

Landraaden

(betænker sig et Øjeblik). Huset skal undersøges! Kommen Sie 'mal hier!
(Vinker til Gendarmen. Begge ud til Venstre.)

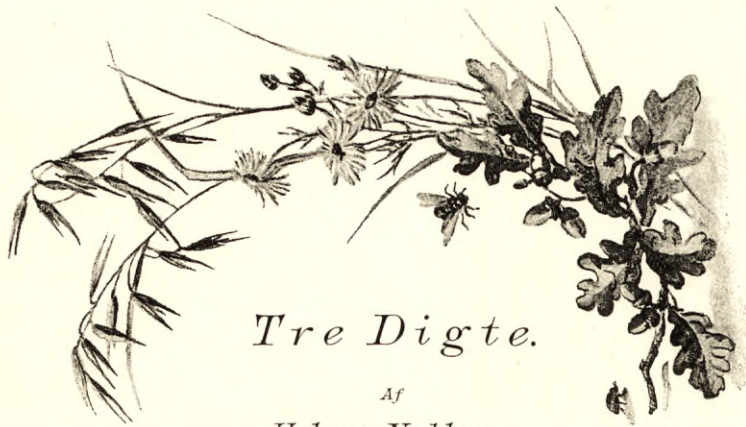
Gerda

(der straks efter Landraaden traadte ind, har stillet sig ved Vinduet, jublende): Mor, han er kommet over Grænsen!

Fru Kragh

(overvældet). Herluf, min Søn! Min kære, kære Søn! Naar skal vi dog faa vor Ret og vor Frihed tilbage?

Tre Digte.

Af

Helene Nyblom.

Med Illustrationer af

Anthonore Christensen.

En Vise.

*En Vise er et Suk,
En Vise er en Klang.
Man stemmer den,
Man glemmer den
Som Øieblikkets Trang.
Hvis helt en Vise lykkes,
Så skal den ikke trykkes,
Men blot i Luften synges ud
En første, sidste Gang!*

*Se stundom er man trist,
Og stundom er man glad,*

Da svømmer man,
Og drømmer man
I Rim og Rhythmers Bad.
I Rim man ler og sukker,
I Rhythmebølger dukker,
Og mener hvad man ej får sagt,
Og sagt — man ved ej hvad!

Er Bægret alt for fuldt,
Da spildes Vinen ud,
Så Sangene
Og Klangene
Er Øieblikkets Bud.
Hvad Hjertet ej kan rumme,
Det skjælvende og stumme,
Får i en flygtig Vise
Et flygtigt Gjennembrud.

Iil en Ven.

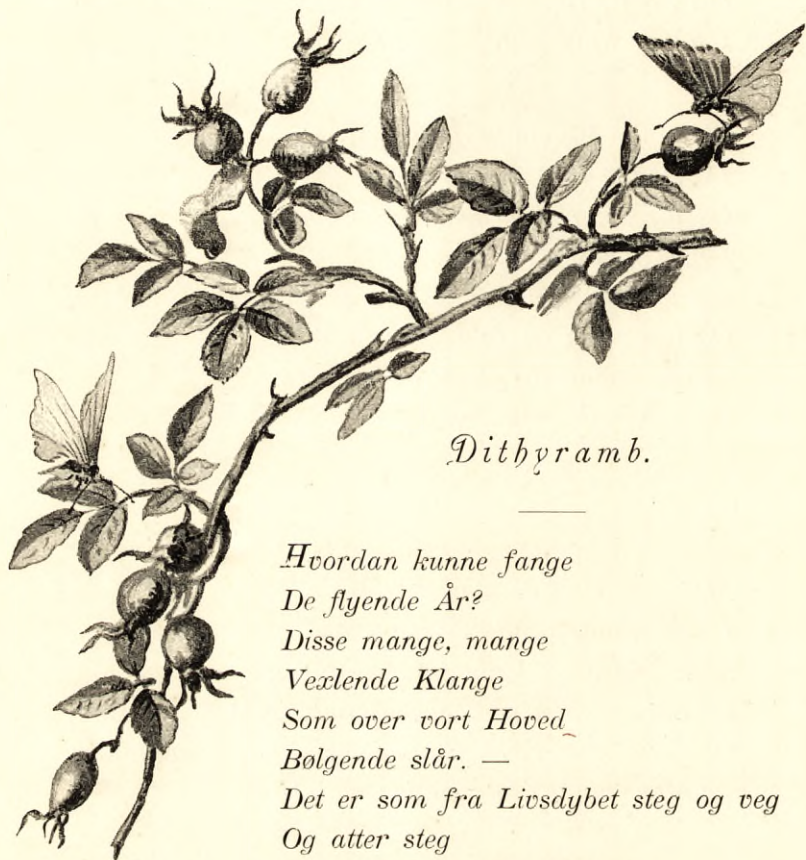
*Jeg vilde finde så milde Ord
Som Dråber fra Skovens Kilde,
Der vælder frem af den mørke Jord.
Rislende kjøligt stille.
Ord der var dig en lædskende Drik
Naar træet og ensom forbi du gik,
Ord fra et dybt og levende Væld,
— Ja, kunde jeg som jeg vilde!*

*Jeg vilde sende dig gode Bud
Der trøstede dig når du lider,
Løfter der glimrede som Stjernesked
Der gjennem Natmørket glider.
Ord, der lyste og flammede ned
Som Fakler paa Vejen hvor frem du red,*

*Ord, der bragte dig Glæde og Mod
I hårde kjæmpende Tider!*

*Ja kunde jeg finde de rette Ord,
De skulde din Tanke fange,
Og løfte dig over den mørke Jord
I lyse forsonende Klange.
Jeg lod Dissonantserne kæmpe sig fri,
Og løse sig i en fuld Harmoni.
— Ja, kunde jeg finde de rette Ord,
Og synge de rette Sange! —*

*Men ak, jeg prøvede det så tit,
Med Ord både stærke og milde,
Men alle Ord de sige så lidt,
Langt mindre end Skovenes Kilde.
Man under sin Ven al Livets Godt,
Og så! — man smiler, man sukker blot,
Og stum man rækker ham varmt sin Haand. —
— Men kunde jeg som jeg vilde!*

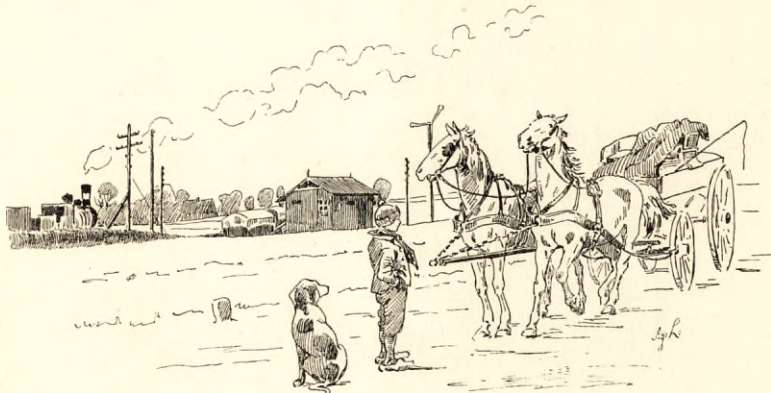
Dithyramb.

*Hvordan kunne fange
De flyende År?
Disse mange, mange
Væxlende Klange
Som over vort Hoved
Bølgende slår. —
Det er som fra Livsdybet steg og veg
Og atter steg
Beständig vægende Floder.*

*Hver Stjernenat
Har en lysende Skat
Af nyfødte, tindrende Kloder.
Vil ikke Glæden sprænge vort Bryst?
Er det lyst, da er det så lysende lyst
Af lysende Evighedstanker,
Og Sorgen har Nattens dæmpede Magt*

*Da den aldrig får sagt
Hvad der skjult i dens Hjertedyb banker.
Livets Digt,
Hvor svimlende rigt
Det svulmende om os synges!
Og vor frigjorte Ånd
Uden bindende Bånd
Vil bestandigt fornyes, forynges.
Så vil du og jeg
Ad vor adskilte Vei
Mod de evige Vidder vandre.
Undre, beundre, elskende se,
Græde og le,
Og Elskede — elske hverandre!*

I Krostuen.

Skitse
af
Ellen Reumert.

Med Billede af **Agnes Lunn.**

Commissionær Lars Baltazar Jensen var lige kommen med Toget fra Kjøbenhavn til Sorø. Han sad inde i Krostuen og slubrede en Kop Kaffe i sig, medens hans gode Ven Staldkarlen stod lænet op ad Væggen i interesseret Lytten til alt, hvad Lars havde at fortælle om sit Besøg i Hovedstaden.

»Lavs Jensen med Baltazar i Mitten«, som Bønderne i Aasø haanlig udtrykte sig, naar Lars gjorde sig til af sit »faarnemme« Navn, var usædvanlig oprømt.

Den lille korte, tykke Krop var i uaffadelig Bevægelse, og mellem hver Slurk Kaffe gestikulerede de smaa, røde Hænder ud til Siderne. I det godmodige, naive Ansigt med det næsten troskyldige Udtryk spillede et Par livlige, brune Øjne, der snart saa ud paa Landevejen, hvor Lars's ældste Pode holdt Vagt ved

Kjøretøjet, og snart fór rundt over Stuens forskjellige Gjenstande, medens Munden løb som en Kjæp i et Hjul. Midt i en Ordstrøm slog Lars pludselig Vinduet op og raabte saa det skingrede efter: »Pæter, ve Du sie te a Du ka hulde ve Bæsterne, for nu begynder Peddersen at pivve!«

Ganske rigtig hørtos lige efter et langtrukket Hvin i en Fløjte fra Stationsbygningen lige overfor — og Lyden af Toget, der bruste videre.

Staldkarlen tændte sin Pibe og satte sig hen ved Bordet lige overfor Lars, hvis Foredrag han indsaa blev for langt til at høre staaende. Det var tidlig paa Formiddagen. Jens Staldkarl havde endt sine Morgenpligter og haabede paa, at Søgnedagens Stilhed vilde tillade ham at høre Lars's interessante Beretninger til Ende.

Lars standsede kun i Fortællingen hver Gang, han tog en Slurk af Kaffen.

»Ded var nu osse et morderlig pænt Støkke, jæ hade sat i Avisen om den Gaard, ded var saamænd mejet begriveligt, Majaarinden ku fue Løst te den. Ded ka jo osse være behaveligt for sodden en faarnem Enke at komme yd at bo paa Landet, for dær ær jo gjærne iet eller anet, man ka fue at paasle med. Hun lod jo osse te a den mejen Taammel deringe i Køvvenhavn gjorre hinne nervøs, og naar ded ær Ro og Ensomhed, hun søjer, saa ka hun s'gu'tte komme noued bædre Sted end hær. Næ—ej, ded dær forbauser mej mest, ded ær liegodt, at sodden en faarnem Dame ka være saa ligefrem at snakke med, jæ snakkede te hinne, lisom jæ nu snakker te Dej, Jæns, dær var slæt ingen Formelarer ve hinne!«

»Hvo ku Du hitte hinne?« spurgte Jens.

»Jo, hun hade jo skrevvet op, hvor hun bovde, i Belletten, saa ded ku jæ da nok hitte, men nu ska Du bare hyre, Jæns! Hvem trouer Du lukkede op, da jæ ringte pue, — ded var s'gu ingen anen end som Mettes Datter i Hospitalet! Jæ kjendte hinne lie paa Stedet, skjøndt hun var bleven saa opstadset med Pande-huer og Kniplingskrave, men jæ ku godt sie, at hun slæt itte

kjendte mej. Hun var jo osse kons en halv voksen Tøs, da hun kom ing at tjene i Køvvenhavn. Jæ lod som ingen Ting. »Er Majaarinden hjemme?« spurgte jeg.

»Ja, væs'ati«, sae hun og maalte mej lisaa visnæset, »hvem maa jeg melde?« »Hvad for noued?« sa'e jæ saa. »Ja, melde«, blev hun ved lisaa visnæset, ded var da tydelig, hun stod og gjorde Nar, saa blev jæ gal og saa sa'e jæ: »Melde«, sa'e jæ, »ded æ vel ingen Politistasjovn men et Privaatlogis, jere Vittigheder ka I behulde for jær sæl!« Saa begyndte hun at ryste paa Pandekrøllerne, lisom hun vilde opgi ded hiele, og saa sa'e hun lie paa ien Gang: »Hvem er den Herre?« Nu ku jæ itte la være med at grine og saa sa'e jæ: »Skav Dej bare itte saa faarnemt, Marie, Du ka vel nok sie og hyre, jæ ær Bunde, og hvad Navnet anguer, saa kjender Du'ed kaske nok, jæ hidder Lavs Baltazar Jensen og boer paa Aasø Mark, og hvad mit Ærinde anguer, saa ær ded anguende den Landejendom, Majaarinden haar faat Løst te a køvve, — kaske jæ saa ku sleppe ing?« Saa blev hun jo venlig og sledsk og bad mej helse alle derhjemme, og alt hvad hun sa'e, ded hvislede hun frem paa sodden en løjerlig Muede. »Du haar nok mistet nogen Tænder«, sa'e jæ te hinne, men saa svarte hun li'saa køvvenhavnsk: »Ikke en eneste, ded ved Gud, Jensen, — men noet Udbytte sku man da gjerne ha af at komme til Købstæden«. Saa lukkede hun mej ing i Grevindens Stue. Uh—h—h, hvor var der dov fint! Ded linede mere som en ydstoppet Æske end som et Værelse, dær var Tæpper buede paa Siderne og paa Gullet og grønne Plydsmøbler med de konstigste Faksoner. Dær var iet, dær lignede Kæmpehøjen hjemme paa Søren Nilens Mark, og saa var dær iet løjerlig stort iet med et rundt, polstret Sæde og et Hul i Mitten. Og henne i et Hjørne stod dær et hvidt, nøjent Mandfolk med Spidshue pue og Spyd og et Rejsesjal over den ene Arm, han var liegodt smaak, jæ ku'tte blive færig med at glo paa ham! Saa kom Marie igjen og sa'e, om jæ vilde sitte nyr, saa kom Majaarinden straks.

»Med Forlov«, spurgte jæ saa, »Du sku da'tte ku sie mej,

Marie, hvem ded onge Menneske ska faarestelle, — ded ær kaske iet a Sønnerne, dær ær afbildet«, og saa pegede jæ paa Figuren.

»Vi har ingen Sønner«, sa'e hun saa, »det er ingen af Familien, Majaarinden kalder ham Prins Jason.«

Her gjorde Lars et Ophold og pustede anstrængt. Saa trak han sin Pibe frem af Lommen, tændte den, lænede sig tilbage paa Stolen og saa forskende over paa Staldkarlen, der sad med aaben Mund og store, runde Øjne og hørte efter.

»Har Dû nogentids hyrt Tale om Prins Jason, Jæns?« spurgte Lars prøvende.

»Næ—e«, svarede Jens og spyttede ud paa Gulvet.

»Jæ antaer, ded maa være iet af de kongelige, ellers vilde Majaarinden nok itte ha køvt ham i hiel Figur«, sagde Lars eftertænksomt.

»Ded ka være meget trouli«, svarede Jens, »mer. hvad blev ded saa til, Lavs?«

Lars, der egentlig kun havde gjort en Pavse i Fortællingen for at spænde Kammeratens Nysgjerrighed og mærke, om han fulgte med, begyndte nu med fornyet Iver paa sine Beretninger.

»Naa—e ja, — jæ var s'men itte nær færig med at sie mej om, da Majaarinden kom ing. Hun var en høj ansielig Dame, og hun rakte mej Haanden lisaa venlig og ligefrem, og jæ haar aldrig grevet om saa meget Guld og Ædelstiene paa ien Gang! Alle hinne Ringe de fnistrede og gnistrede, hver Gang hun rørte paa sej. Hun satte sej hen i Saafaen og sa'e, jæ sku sætte mej nyr, og saa satte jæ mej ing ved Siden a hinne. Naa—e, saa spurgte hun mej jo yd om Gaarden og om Prisen og ded hiele, og jæ begyndte saa at diske op om, hvor mange Svin og Køer, der fandtes, men saa paa ien Gang slog hun yd med Haanden, og saa sa'e hun: »Alt det bryder jeg mig ikke om, — men hvordan er Beliggenheden?« »Den er s'gu god nok«, siger jæ saa, »dær ær da fresk Luft og store, flakke Marker te alle Sider, dær ær hværken vovere eller bædre end som de fleste andre Steder, dær æ højt te Loftet og vidt til Væggene, — man ved jo nok, at Landet itte ær Køvstaden og Køvstaden itte

Landet«. »Ja, det ved man, Lars Jensen«, svarte saa Majaarinden nok saa venlig, »hver har sine Fordele, men der er da vel Skov?« »Ja—e«, svarer saa jæ, »dær ær en lille, nysselig Skov, hvor dær ær rejti pænt at spasiere«. »Med Nødder?« spør saa hun. »Ja—e«, svarer saa jæ, »paa ded sødde Lav, -- de hænger i store Klaser, og dær ær buede Braambær og Sluen!« — Her bøjede Lars sig frem mod Staldkarlen og sagde med et fortroligt Grin: »Jæ ær en gammel Ræv, ska jæ sie Dej, jæ ved jo nok, at sodden faarnemme Damer er mejet for at gue og gnaske i dom af alt, hvad di ka hitte sodden ydde omkring, — og Majaarinden hun blev s'gu osse lisaa glad over di Braambær, som en anen ien var bleven ved at fue al Kreturet i Tilgivt! — Naa—e, saa spurgte hun, om dær var Vand, og saa fortalte jæ jo, dær var en rejti herlig Brønd lie midt i Gaarden. Men ded var itte Drekkevand, hun tænkte pue, ded var mere, om dær var noued at sejle pue i Nærheden. Saa fortalte jæ jo om Aaen med de manne Siv og Dunnemusser, for dom ved jæ, di faarnemme tar ing i Stuerne om Vinteren, men saa spurgte hun om Aaen var smaak, og ded kunde jæ jo itte sie Ja te. »Næ—e«, sa'e jæ, »Vandet ded ær liegodt fælt beplaamret af alle de raadne Kretur, buede Hunde og Katte, som Folk smidder yd, og saa ær dær saa meget Mudder og Skit, saa jæ ka nu'tte finde nogen Stads ve Aaen, men ded maa være en Smavsav, — for Herremandens og Præstens de ligger da og plasker rundt i deres Buede hver evigste Avten«. »Og Gaarden«, spør saa Majaarinden. »Ja, Gaarden«, svarer jæ saa, »ær nybygget og smaak, en rejti dejlig Gaard, og ved den ene Side af Ingkjørselen ær dær seks dejlige, store Halmstakke, og ved den anen Side ær dær en vældig stor Mydding med Møj te alle Jordene ded føste Aar«. »Uh ha«, siger saa Majaarinden, »alt det, De nævner der, maa væk, hvis jeg kjøber Gaarden«. »Ja vel, Deres Nuede«, siger jæ saa, »Halm plejer man ellers nok at ku li paa Landet, og hvad Myddingen anguer, saa ær ded nu'tte saa lie en Sav at komme avæk med den, — den haar nu osse hat sin Plads dær i trej Generasjovner«. Men saa sku Du bare ha siet hinne, Jæns, hvordan hun slog yd med

Hænderne og sa'e: »Væk maa det altsammen, hvis jeg skal trives paa Gaarden!« Vi var nær bleven hiel uens over den Mydding, — jæ ved, Fa'en edde mej itte, hvor jæ ska putte den hen!«

»Ja—e noued a'en ku jo nok fordieles«, bemærkede Staldkarlen.

»Natorligvis«, svarede Lars, »men Majaarinden mente liefrem, at hværken Halm eller Møj vilde hun sie paa Gaarden, saa længe hun sku være dær, og ded ka jo itte nytte noued med sodden Vrævl, for Møj ska dær s'gu til ve en Landejendom, hvad enten hinnes Nuede pivver eller synger«.

»Ka dær itte lægges noued a'ed yd i Haven te a freskne lidt op paa de gamle Kaviler og Flaskeævler?« spurgte Staldkarlen, hvem dette Punkt i Fortællingen lod til særlig at interessere, »de gamle Kviste de bær jo snart itte mer end som en almindelig Gjærdestavver!«

»Næ—e, ded sa'e jæ osse te Majaarinden«, svarede Lars, »at de gamle Frugtræer hade stued i Jorden i over hundrede Aar, saa hun kom nok te a plante nogen ny, og ded lod hun te a være svært inge pue. Jæ tænker, itte saa mejet som *iet* Purreløj faar Lov te a stue for bare Pære- og Ævletræer! Naa—e, men ded æ nu ded samme, for Majaarinden hun ær liegodt en moderlig flink Dame at snakke med!«

Lars tog et Drag af Piben og skænkede sig en Kop Kaffe op af den lille Tinkande; saa begyndte han, hvor han slap.

»Du ka tænke Dej, Jæns, Majaarinden lod Marie komme med Vin og Smaaka'er, men da hun bod mej, sa'e jæ jo: »Næ—ej Tak«, sa'e jæ, »jæ rører aldrig Spæritos!«

»Saae«, sa'e saa Majaarinden, »er De Afholdsmand?«

»Næ—ej, nouen Forening ær jæ saamænd itte i«, svarede saa jæ, »ded er bare sodden en Beslutning, jæ har gjort ve mej sæl. Jæ ska sie Majaarinden, jæ kommer jo saa mejet omkring og haar lavt Mærke te, hvordan Spæritus ka blive te en hiel Liddenskvav hos Folk, man ka liefrem blive Vidne til de forfærdeligste Scener, — og da jæ haar lavt Mærke te, ded gjærne ær de mest begavvede, dær henfalder te Drek, saa haar jæ

besluttet itte at røre ded Dævvelskav». Ded lod Majaarinden te svært godt at ku li, og saa begyndte hun at ydspørre mej om Grunden te, at Gaarden sku sælges. Jæ fortalte jo saa, som sandt var, at Manden var død, og da jæ lie hade besørret Datteren givt med Per Nilen i Naaby, saa vilde hinne Mouer hellere være fri for Slidet ve at styre Gaarden og flytte i Huset te Børnene. Saa spurgte hun jo, hvordan jæ kunde besørge Datteren givt, og saa fortalte jæ jo *dén* Histaarie, — den kjender Du jo nok — Jæns?»

»Næ—e«, svarede Jens.

»Naa, saa ka Du s'gu godt faa den i Tilgivt mæ ded samme!«

Lars sendte et Par vældige Røgskyer op mod Loftet, tog en Slurk Kaffe, tørte sig med Haandfladen om Munden og begyndte igjen.

»Ded ær vel et godt Fjeringaar siden, Per Madsens Enke lod mej forstue med, at Sophie nu var tjenlig te a givtes, naar bare hun ku komme ingenfor en Gaard; saa sa'e jæ, at ovre i Naaby bovde dær en Karl, jæ lie hade skaffet en dejlig Gaard, og han hade savt te mej: »Nu haar jæ buede Gaard og Kvæg, nu mangler jæ kons en Kvinne«. Saa sa'e Per Madsens Enke, at jæ kunde jo snakke te ham om Sophie, hun fik trejtusind i Medgivt og ded nyskeligste Linned, man ku sie«.

»Naa—e, jæ kørte da saa lige over te Per Nilen og fortalte ham ded hiele, og han lod da osse te at han nok ville se paa Pigen. Og inden to Mueneder var di s'gu Mand og Kovne!«

»Ded var liegodt kort Bekjendskav«, fniste Jens.

»Ja—e, Jæns, — hvad ded anbelanger, saa siger jæ alstillens te Mutter: »Skidt med de lange Forlovelser«, siger jæ, »Folk lærer itte hinanden at kjende, før de kommer te at gue i Spand sammen. Ded ær s'men tit dom, dær haar guet og smisket aller mest sødt og kelent, dær viser sej at være de væste Utosker, naar føst de kommer tesammens. Saa spurgte Majaarinden mej, om Folk paa vaar Egn slæt itte sue paa Ydseendet ved en sodden

Lejlighed, og saa fortalte jæ hinne jo, at ded mere var Ejen-
dielene, dær kom i Betragtning«.

»Jæ haar nok hyrt«, sagde Jens, »at di i Køvvenhavn mére
guer etter Potræter, men ded ska jo tit osse være den bare
Elendighed deringe, — de sidder kaske og sulter a den bare
Kjærlighed!«

»Ja, Mad ska dær s'gu til, hvad enten ded ær Kvæg eller
Mennesker«, svarede Lars, »og jæ sønnes, ded ær saa inglysende,
at naar iet haar Kreturet og et anet iet Huset, saa ær ded jo
altid en Begyndelse, og naar iet haar buede Gaard og Kretur
og et anet iet Penge te a sætte i Gaarden, saa ska Kjærligheden
s'gu nok komme a sej sæl!«

»Ja—e — elles sku ded da være svært uheldigt«,
mente Jens, »men trouer Du saa, Majaarinden køvver Gaarden,
Lavs?«

»Ja, ded trouer jæ, hun ær svært opsat paa den og nu ska
Du bare høre, hvad hun sa'e te mej te sidst. »De er en flink
Mand«, sa'e hun, »jeg kan godt lide Dem, »nu tager jeg ud og
ser paa Gaarden paa Søndag, og hvis jeg kjøber den, engagerer
jeg Dem, Lars Baltazar Jensen, til min højre Haand og Raadgiver,
og De skal ikke komme til at fortryde det«. Ser Du Jæns, —
nu ender ded nok med, jæ bliver en Slavs Bestyrer af Gaarden.
Sodden en faarnem Dame forstuer jo ingenting sæl, saa ded
bliver s'gu en behavvelig Plads, — og saa haar hun jo Penge.
Ded ær liegodt den bedste Forretning, jæ endnu haar gjort!«

»Ja—e, men ded ær da'tte bestemmed, hun køvver Gaarden
endnu«, mente Jens.

»Jo, hun køvver den s'gu nok, ska Du sie, Jæns«.

»Ded bliver nu'tte saa lie en Sav at drivve den Gaard«,
sagde Jens eftertænksomt.

»Saa—e, hvofo itte ded?« spurgte Lars.

»Næ—ej — yden Mydding og yden Halm bliver ded jo
liefrem et Konststykke«, mente Jens.

Lars sad og smiskede i Skægget.

»Du ær liegodt ingfoldig, Jæns«, sagde han saa, »trouer Du

værkelig, jæ sku rette mej etter alle Majaarindens tossede Faarestillinger?»

»Ja—e, ded bliver Du nok nødt te, sodden en faarnem Dame ær nok van te a fue sin Vilje i alle Støkker«, svarede Jens.

»Si—er Du, Jæns«, begyndte Lars, »ded ær Faardielen ve a komme saa mejed yd mellem Folk som jæ, at man fuer et Begrev om, hvodden hver især ska handtires. Du ska sie, jæ ska lisaa ærbødisk sætte alt, hvad jæ vil, igjennem«.

Det var ikke uden Beundring, Jens's Blik hvilede paa Kommissionæren i dette Øjeblik; saa spurgte han pludselig:

»Hvor vidste hun, Du hied ded Navn, Du haar i Mitten?«

»Baltazar?«

»Ja—e«.

»Ded maa vel Pigen ha fortalt hinne, ded lød liegodt hielt fikst, da hun sa'e sodden: »Lars Baltazar Jensen«, sa'e hun«.

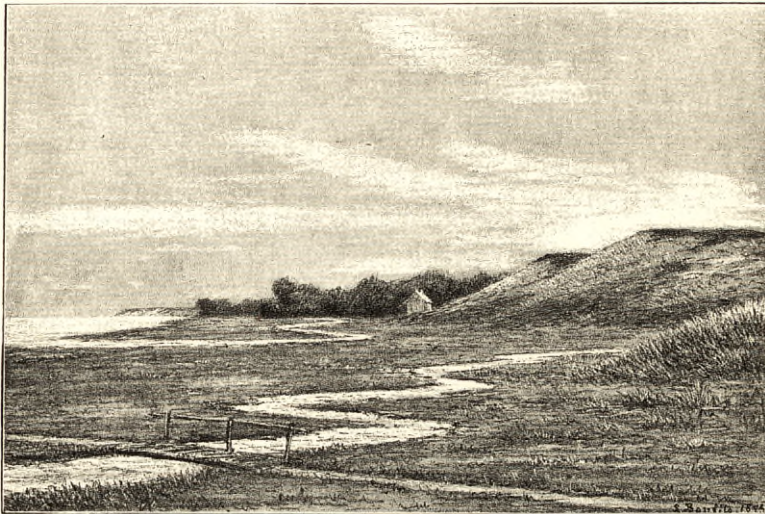
Jens sad lidt og betragtede Vennen med et dybsindigt Udtryk i sit sortsmudsede Ansigt, saa sagde han: »Ded ka nu'tte nytte, hvad Du siger Lavs, for ded Navn i Mitten, ded ær itte et Navn at gi et Barn, man venter ska levve!«

»Sludder, Jæns, ded ær bare et faarnemt Navn, og ded ær noued, Du itte forstuer Dej pue, ded pynter mellem Lavs og Jensen, jæ ær vis pue, Majaarinden ku godt li, at jæ hied soddan, — Du ska sie, naar jæ nu bliver hinnes højre Haand paa Gaarden, saa bliver ded til Baltazar allevegne!«

»Hi hi«, fniste Jens.

»Ja, grin Du kons, Jæns, — men ded var liefrem en dejlig Køvvenhavnstur, nu maa jæ sie te at komme hjem og fortælle Mutter ded hiele! Farvel, Jæns!

Du og jeg!

Af

Johanne Schjørring.

Illustration af

Louise Bonfils.

Two Strømme mødtes paa den brede Vang,
Den ene kom fra Skovens nære Kilde,
Den anden langvejs fra, i Bugter vilde,
Med korte Bølgeslag af sælsom Klang.

Men perleklar den første gik sin Gang
Og vugged sig i Toner bløde, milde —
Harmonisk lod i Aftentimer silde
De tvendes Rislen som en Elskovssang.

*Ej kunde disse Strømme sig forene,
De skiltes ad ved Bakkedragets Fod,
Og begge løb til Havet, men — alene!*

*Saa drager du og jeg; men vist den sene,
Den sidste Aftenstund, hvor Livets Rod
Oprykkes skal, vil Gjensyn os forlene.*

När sången föddes.

AF
Daniel Sten.

Med Teckningar af Gisela Henckel.

Appe i höga norden i de mörka skogar
dem ännu aldrig människofot be-
trädt, där ströfvade Aino ensam om-
kring, sökande efter ett sällskap, ett mänskligt

väsen likt henne själf, en att tala med, en att dela sin glädje med, sin fröjd öfver lifvets sköna gåfva.

Hvem var Aino, och hvem var hennes fader? Hon visste det icke, och det bekymrade henne föga.

Det var väl en eller annan skogsgud, eller en af bärgs-
andarne, kanhända tillochmed själfva sjökungen, han som de
ljusa sommarnätterna steg upp bak vassen och sjöng tills han
lockat till sig allt hvad som lefde eller kunde väckas till lif
kring sjö och strand.

Men hennes moder, om hon hade någon, hvem var väl hon?

Kanhända en af döttrarne från den stora gården därborta
där solen går ned, och där kvinnorna den långa natten vid
pärtblossens sken spinna sina utstyrsväfvar och sedan med dessa
kådiga, flammande facklor i händerna dansa i ring på gårds-
planens hårdfrusna skara tills morgonan gryr, så blek och kulen,
då människorna säga: se, nu slockar norrskenet, snart kommer
alltså solen och vår dag begynner.

Aino fostrades upp i den öde, vilda skogen då tiden ännu
var ung och Finland likt ett barn i linda ännu slumrade i
morgonrodnadens täta, skimrande töcken.

Lohonan uppfödde henne med sin mjölk då hon var liten,
och sednare kappades forssens brunögda¹⁾ haltior med sjönymer
och gråskäggiga skogsrår prydda med bockben och svans, att
skämma bort henne med sina omsorger.

Men tala kunde ingen. Deras språk lät som suset i träden
då löfven stå som rikast och en vindpust kommer farande, eller
som böljors brus då vårströmmen för bort vinterns ismassor till
hafs, eller som en fuga af fåglar då deras kärlekstid står för
dörren.

Aino som inom sig bar en hel liten värld af orediga tankar
och drömmar, af jubel och fröjd, saknade blott denna någon
som kunda väcka hennes slumrande känslor till lif, få fram

¹⁾ Hvarja föremål har enligt den finska folktron sin haltio — eller ande.

dessa ord som ännu darrade outtalade på hennes läppar, som gömdes i hennes strupe, som lågo fångslade i hennes bröst. . .

Men ingen kom.

Dock — engång måste han ju komma, och en dag . . .

Hon stod uppe på en af de branta, af gröna furor beklädda klippor af röd granit som kanta Wallinkoskis hvit-skummande vatten där den kastar sig utför, hejdlös, ursinnig och ångande i dimlikt skum som likt en regnbåge stiger opp och slår en brokigt skimrande kaskad af fuktiga gnistor om bärgets spets.

Där stod hon som omgifven af en gloria midt i det ljumma i solens sken skiftande stänket, högvuxen, högbröstad, sund som den unga jorden, fri som vildfogeln och full af kraft, otämjd som hennes moder naturen själf.

Naken stod hon, i solbränd skönhet, fast i sina former som lefvande marmor, kylig og lugn med det rödblonda håret likt en kappa omkring sig.

Men hon anade att nu var stunden kommen, snart skulle han nalkas henne. Och hon lyssnade, väntade och log.

Snart. . . .

Ofvanför fallet låg en lugn och djup insjö. Vid dennas stränder växte granar, de älste i hela skogen, skyhöga, raka i ryggen, obrutna af vintrar och storm.

Plötsligen hördes ett dån uppe bland träden.

Kraftfulla hugg som af en jättes ykse.

Det knakade, det dånade, hväste, klagade och brusade då den mäktiga furan föll. Och snart efter hörde hon hur den fälde stocken släpades till stranden och blef vräkt i sjön af den osynlige.

Där flöt den på vattnet, och låg ett ögonblik helt stilla. Men i nästa sekund svingade sig en brunhyllt yngling upp från djupet, ställde sig rak midt på sin farkost, styrde den med sin åra ut i strömfåran, lät vattnet draga sig närmare och närmare mot fallet, balancerade leende den rullande, skälfvande stocken under sina fötter, och så, vid branten ett skri, ett rop, till hälften

som till kamp och seger, till hälften som till lek, och så ett hopp i luften . .

Han försvinner vid afgrunden, sjunker i hvirflarne, täckes af skummet, hans bruna, lysande gestalt synes ej mer.

Är han borta för alltid? Är han allaredan hos undervärldens alltuppslukande, lystne gud, den falske, som visat henne sitt bleka skelettansigte då vintern kom och hennes fåglar vid hans kalla kyssar föllo ned i död och förintelse?

Nej! Han låter sig ej så lätt öfvervinnas, den starke. Nedanför fallet flyter åter stocken i lugnare fart, och ofvanpå den, skön i sin kraft står ynglingen och styr med sin kropps smidiga rörelser färden framåt med en ro lik solgudens då han för dagens vagn genom himlens portar.

Snart försvann han för Ainos brinnande och tjusta blickar långt, långt borta där Wallinkoski kröker sitt skummande vattenbälte mot ödemarkerna i öster.

Och hon sträckte med lycksaligt klappande hjärta de solbruna armarne efter den hon redan älskade, ty nu visste hon att det på jorden fanns ett väsen som hon själf, och att detta väsen måste tillhöra henne och älska henne tillbaka.

Och aningen om framtidens lycka spred ett ljus öfver hennes drag. — — — — —

Aino fann' snart det ställe där hon hört de förste ykshuggen i skogen.

Hon tog upp det största af de trästyckan han huggit loss då han fällde furan, det hade form af en sned trekant, ett kärnstycke, fast som metall och skinande hvitt. Hon kysste det kådiga blocket som ännu tycktes henne varmt efter det brännande hugget.

Frågande såg hon på detta stycke dödt trä, undrande, som om hon väntat att det skulle berätta henne något om honom. Hon smekte det som om hon därigenom kunde tvinga det att tala, hon tryckta det till sitt hjärta som en moder sitt första barn.

»Tala då, svara! Visa att du förstår mig! Alla och allt, till och med de döda tingen väckas ju till lif då de tryckas till

kärlekens allsmågtiga skaparhjärta. Du allena kan väl ej förbli stum för min bön. Vakna! Blif till! Lef!

Hvad begär du af mig tillbaka? Hvilket offer fordrar du? Se här! Det skönaste jag äger är mitt röda gullhår. Af det tvinnar jag de finaste och starkaste trådar, spänner dem öfver din yta så de pryda dig och lysa som glödande sommarsolstrålar.

Är du då nöjd?

Seså, nu liknar du neckens harpa! Och, hvad nu, vid mina fingrars allra första beröring svarar du straks! Du klingar, du ljuder, du talar, du lefver!

Kantele¹⁾, min kantele, så vill jag kalla dig! Du är lycklig ty i ditt bröst bo tusen sånger som i mitt. Kommen ut I vackra melodier! Sjungen som jag, och jublen ut livvets saliga fröjd!«

Sommaren om satt Aino och spelade på de fina strängar hon spännt öfver sin kantele.

De dallrade som månstrålar i björkskogens skymning, späda, spröda och genomskinligt klara som ett barns skratt då det leker.

Hon satt den vackra midsommarkvällen stilla på sin klippspets och väntade. Hennes sista melodi genljöd ännu som ett eko borta öfver sjön. Nu, nu måste han komma. Hennes själ fylldes af aningar . . . och trollmagten af hennes sånger kunde han ej emotstå. Nej, det kunde ej dröja länge.

Men solen sjönk och ingen kom. Hon kände dock hans närvaro, — hvar, hvar? Öfver allt, i luften, i dofter och ljud.

Daggen föll. Foglarne kröpo till kojs, dimman klädde dalen i sitt täta nattlinne och Aino somnade in i den lilla bärgsklyfta där hon alltid fann skydd för oväder och köld.

¹⁾ Det finska nationalinstrumentet kallas kantele.

Om morgonen då hon vaknade stod han framför henne.

— »Tonerna lockade mig«, hviskade han, »och äntligen fann jag dig. I går afton såg jag dig för första gången. Men jag fruktade . . . också för första gången. Ty aldrig såg jag

en kvinna förr. Härutanför har jag nu vakat natten lång. Kom vackra Kanteletar, kom! Låt oss söka upp lyckans borg, och låt oss bo där tillsammans! Vägen därtill är kort!

Jag känner blott glädjen! Tag ditt strängaspel och låt jublande sänger klinga. Det är den första kärlekens segerhymn.

Nu blef det annan låt i Finlands skogar. Ju längre solen var uppe, dess längre ljud kantelens strängar öfver land och sjö.

Han sjöng och hon sjöng. Fåglarne stämde in, och om det så var gräshoppor och grodor, alla hade de lärt kärlekens melodi, och i hela naturen ljöd en enda mångtusenstämmig harmoni.

Men tiden gick. Hösten kom och jagttiden. Han tog sin båge och sin pil och gick mot nord. Hon blef stundom allena. Först dröjde han en dag, så flere, till slut blef han hela månaden borta.

— »Kantele, du har för svaga toner! Du kan ej mer locka honom, han hör ej mer de glada, klara drillar som likt lärkans blott passa under den tidiga vårens ljusa himmel.

Kom! Nu har solen gifvit mitt hår en djupare färg! Jag vill af det spinna starkare strängar, och anslå mörkare toner. Den klagande längtans accorder skall härefter vibrera i natten ut, kanske han följer dem då de komma som budskap från Ainos varma hjärta«.

I djupa, tunga snödrifvor klädd ligger skogen, och sjöarne bindas af starka isbojor.

Ödemarken liknar den kyrkogård där döden segrat öfver lifvet för tid och evighet, där hoppet ligger i den djupaste graf och aldrig når uppståndelsens morgon.

Men det ser blott så ut.

Engång kommer våren, den oemotståndliga, allt besegrande.

I gården vid yttersta norden där kvinnornas pärtbloss hela natten leker norrsken, där sitter Aino hos husets flitiga, alltid spinnande döttrar.

Hon gör ej nytta, spinner ej och väfver ej . . . Hon sitter vid sin kantele, spelar och sjunger. Hon lockar de skönaste toner ur dess inre.

Vintern har blekt hennes gyllne hår så det glänser som silfver i skenet af de flammande pertornas eld. Nu spänner hon de sista och gröfsta strängar af sitt hår öfver kantelen.

Det är de djupaste toner hon nu trollar fast i sitt instrument. Saknadens, smärtans, missräkningens, sorgens och resignationens. Nu fattades intet. Sångens alla strängar funnos där nu.

Och gårdsdöttrarne jublade eller greto, allt efter kantelens bud. Intet hjärta på hela den stora gården kunde förbli kallt när Aino sjöng.

Ty ingen som har en själ kan förbli likgiltig då de rätta strängar slås an.

Och Aino visste nu att den som aldrig känt smärta och som aldrig lidit, den är heller ej värd jordlifvets skönaste tröst.

Hjemmet

Af

Magdalene Thoresen.

Med Illustrationer af Elisabeth Schiott.

*H*jemmet! hvad og hvor er Hjemmet?
Er det der, og der alene
hvor grundfæstet Arv og Eje
satte sine Mærkestene —

Og hvor Barnelivets Fostring
fik sin første trygge Pleje —
og hvor Ungdomsdrømmen lyste
som en Sol paa alle Veje?

Er det der, hvor Skjæbnekampen
tændte Modets Gnist i Øjet,
og hvor Kraftens unge Evne
fik sin stolte Vilje føjet —

*Men hvor Samfundsloven med sit:
være — eller ikke være!
bøjed Lystens mange Viljer
under Pligtens strenge Lære?*

*Er det der, hvor Mand og Kvinde
for sit Samlivs Bane stænger:
Verdens Paasyn kan dem følge
indtil her, men ikke længer!*

*Her staar Svalningsdrikken iskjænt
naar den strenge Time kommer.
Her har Livets mange Fejltag
Hjeriet til sin første Dommer —?*

*Ja tilvisse! der er Hjemmet —
signet Hjem, hvor Mager bygge,
og hvor Livet har sin Fremvækst,
delt imellem Sol og Skygge.*

*Men der et andet Hjemsted!
Spørg dem om det, Mand og Kvinde,
der de stod paa Livets Højder,
hvor kun Aander Vej kan finde.*

*Spørg dem Kunstens Børn, de ved det,
der de gik paa Skyens Veje,
og de tog af Stjernevrinlen
Millioners Guld i Eje!*

*Der de kranset sad til Højboards,
stolt ved Fantasiens Fæste!*

*lyttende til Højsangskoret,
ind, hvor Himlen var det Næste.*

*Spørg dem ad, de ved det alle,
som ved Blodets Baand er knyttet
til sin Kunst og til sin Digtning,
hvad de hørte mens de lytted'?*

*Og da de for Idealet
vandt hint korte Foretræde,
om de ej i Troens Gjensyn
mødtes med sin Barndomsglæde —*

*Mødtes med sin Ungdomstanke
i de flygtende Sekunder —
fik igjen hin Hjertens Rigdom
fyldt af Kjærlighedens Under, —*

*Fik det dunkle Syn oplukket
for hvad Jordens Børn maa lide,
fik som i et Lynblink klaret
hvad en Sjæl skal tro og vide? — —*

*Se, der er hint andet Hjemland!
hvor Ideen bor og bygger
uforkrænkt af Tidens Mørkning,
Stridens Ve — og Dødens Skygger. —*

*Men en Tilgang vindes ikke
blot ved Lyst til alle Tide,
ej ved Rigdoms Magt og Kunstgreb,
bød den end Alverden vide!*

*Kun ved Kraften til at tømme
Smertens Kalk til sidste Draabe,
og ved Evnen til at elske,
og ved Evnen til at haabe.*

*Mest dog ved hin Troens Vished,
uanset hvad Tvivlen vejrer:
at saa sandt som Gud er Herren
evigt dog det Gode sejrer. — —*

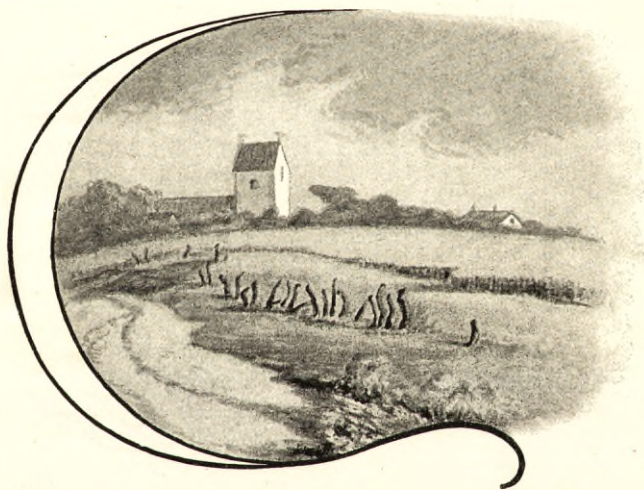
*Med det Vejblus over Sjælen
kan man sikkert Vejen finde
til hint rige Aandens Hjemland,
som har Idealet inde.*

*Give Gud at Mand og Kvinde
ved hint underfulde Stevne*

*vinde maa den Kraft, som rejser
Styrken i en mindre Evne —*

*At hint Gjenskin af Ideen
dem saa klart i Sjælen brænder
til som Løbeild den atter
Arnens slukte Lue tænder!*

*Da er Livets tvende Hjemland
herligt i sin Virkning blandet —
som et signet Korstegn bæres
da det ene af det andet.*

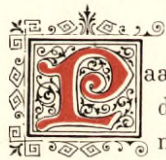
En kjærlighedshistorie fra Spanien.

Episode fra kejserinde Eugénies ungdom.

Af

Clara Tschudi.

Med illustration af Wilh. Brandt-Hansen.

Da en af de ujevne veje, der fra Madrid fører forbi den lille landsby San Fernando, laa en lys septembermorgen 1845 en kvinde fordybet i bøn foran San Antonios billede. Den opgaaende sol belyste hendes fine, gulbrune nakke, der ombøgedes af en, selv for en spanierinde, usædvanlig rig, blaasort haarfylde. Hendes velformede, bitte lille fod stak frem under det brogede andalusiske skjørt. Hun hævede et par kulsorte, taarevædede øjne op mod himlen, og et dybt suk undslap hendes bryst. Som hun laa der, optaget af sine bønner, frembød hun et harmonisk og henrivende billede i den stille morgen.

Det syntes aabenbart ogsaa en ung mand, der, halvt skjult af et træ, i omtrent ti minutter havde betragtet hende i taushed. Da hun endelig rejste sig, traadte han hurtigt frem fra sit skjulested.

»Hvor du skræmte mig, Francisco«, udbød pigen halvt vred; »faar jeg da intet sted fred for dig?«

»Kan du ikke tænke dig, Mercedes, at ogsaa jeg har noget paa hjerte, hvorom jeg kunde have lyst til at bede den hellige Antonio?« spurgte han med et brændende blik paa den unge pige.

»Aa, hvad tror du vel San Antonio bryder sig om dine ønsker?« sagde Mercedes affejende og dog en smule koket.

Francisco syntes at overhøre ordene.

»Kommer du fra din tante i San Fernando?« spurgte han, medens de begav sig paa vej sammen. »Du har ellers været længe borte«.

»Min tante har været syg«, svarede hun kort; »hun har havt brug for mig«.

»Saa kommer du hjem i rette tid til den store forestilling iaften. Den bliver glimrende, kan du tro. Arenaen udsmykkes paa det festligste; og din slægtning, Don Miguel, den berømteste af alle Madrids toreadorer, vil optræde«.

»Jeg ved det. Don Miguel har underrettet mig derom«.

»Du har da havt bud fra toreadoren, medens du opholdt dig deroppe i bjergene? — Jeg troede ellers ikke, han havde havt tid dertil«, sagde Francisco med et ondt blik, »saa optaget som han nu er af den fornemme sennora«.

Mercedes vendte sig brat. Hun blev bleg og hendes øjne gnistrede.

»Hvad ved du derom?« Hun greb ham i armen og stansede ham.

»Jeg ved, hvad alle ved. Sennora Manuelas datter, den dejlige Eugenia, har kastet sine øjne paa ham; og hvem hun udmærker, kan ingen modstaa«.

»Falske menneske!« raabte Mercedes med dirrende røst, medens hendes øjne funkede som to dolkespidse. »Du ved, at jeg elsker ham, og at vi skal ægte hinanden. Det er din skinsyge, som opfinder disse historier«.

»Ja, vel er jeg skinsyg; men betænk dig, før du forsmaar mig. Thi tro mig, Mercedes, din Miguel har glemt dig og smægter kun for den blonde Eugenia«.

Han blev staaende, talte og gestikulerede. Men Mercedes

hørte ham ikke mere. Med hurtige skridt ilede hun mod byen. Franciscus vilde følge hende, men en truende gestus fra pigens side holdt ham tilbage, og med sænket hoved og sørgmodig mine satte han sig ned ved vejen.

Dagen har været trykkende hed. Gaderne i Madrid har været folketomme. Kun de pjaltede drenge, der løb rundt under idelig gjentagne raab: »los torros, los torros!« har afbrudt stilheden. Nu er der kun faa timer til forestillingen skal finde sted; nu vaagner byen til liv.

Fra alle kanter af staden strømmer unge og gamle, fattige og rige til cirkus. Man kommer tilfods og tilvogns, nogle kommer paa muldyr, andre paa heste. Gjennem Alcala- og San Bernardo-gaderne glider den brusende menneskestrøm. Man samles i grupper rundt de store springvand, der smykker Prado'en. Kvinderne med deres kniplings-mantiller kastet over hoved og skuldre, iførte gule og røde silkeskjørter, sladrer ivrig sammen om den ventede fest. Selv den fattige daglønner giver sine sidste penge ud for at komme med. Næsten hele Madrid og en stor del af omegnens beboere synes at ville give møde. Snart fyldes tilskuérpladserne. Rummeligt, som amphitheatret er, er det dog iaften meget for lidet til at kunne give plads for alle, som ønsker adgang.

Miguel, toreadoren, staar rede bag scenen. Den guldbroderede dragt fremhæver paa det fordelagtigste hans kraftige og dog smidige skikkelse. Han er høj af vekst. Hovedet sidder stolt paa de brede skuldre. Over de energiske ansigtstræk hviler et skjær af varme, medens han læser et brev, som han holder i haanden.

»Mercedes, du gode pige«, siger han halvhøjt; »jeg ved, at det falder dig haardt at blive borte iaften. Du meddeler mig, at din tantes sygdom tvinger dig dertil. Ak, hvor tiden falder lang uden dig, min elskede!«

Miguel stikker brevet ind paa sit bryst. Han staar i begreb med at begive sig ud paa arena'en, da en af piccadorerne, iført

en kort kappe og med en rund hat paa hovedet, viser sig i døraabningen og vinker ad ham.

»Endnu et brev«, hvisker han hemmelighedsfuldt, da den anden nærmer sig; »det er ovenikjøbet fra en af hoffets damer. Lykkelige Miguel«, tilføjer han, idet han rækker den rosenrøde billet hen til ham.

Toreadoren aabner det sammenfoldede papir; han studser og mumler smilende:

»Hvilken uventet ære! Hun ønsker at tale med mig efter forestillingen. — Nu er jeg dog glad over, at Mercedes ikke er tilstede. Hun er saa skinsyg; hvem ved, hvad hun kunde falde paa, om hun saa mig tale med grevinden«. —

Forestillingen skal begynde. Tilskuerne, der er i sin bedste pynt, venter med længselsfulde blikke; med smaa slag med viften tilkjendegiver damerne sin utaalmodighed.

Paa det nederste trin, mellem de lidenskabeligste, mest højroastede tilskuere, sidder Eugenia Montijo, grevinde af Téba. Hendes slanke midje omslutes af et kostbart livstykke, der fremhæver hendes ynde og skjønhed. Istedetfor vifte holder hun en ridepisk i haanden; thi hun er kommen ridende til cirkus. I bæltet bærer hun en spids, sleben dolk. Hendes smaa fødder er skjulte i røde atlaskstøvler. Hendes hoved omrammes af det rødlig-blonde haar, hvori hendes kammerjomfru har indflettet blomster og perler. Hendes blaa øjne tindrer under de lange øjenhaar, der halvt tilhyller dem. Hendes ungdommelige skjønhed tiltrækker sig alles blikke. Straalende som en dronning — skønt endnu uden krone! — hilser hun kredsen med en eneste bøjning og et smilende blik, der synes at omfatte alle tilstedeværende.

En fanfare skingrer. I højtideligt optog gaar de rundt arenaen, alle, der agter at binde an mod det stridbare dyr. Précadorerne er de første. Saa kommer fodkjemperne iførte korte silketrøjer og med skjærf i glimrende farver rundt livet; paa hovedet har de lange silkenet, hvis frynser falder ned over skuldrene. Efter dem kommer toreadorerne i to rækker; de gaar

tvers over arenaen og gjør sit buk for alcalden. Mellem de fjorten toreadorer er de to matadorer, Don Enrico og Don Miguel.

Alcalden vinker med lommelærklædet. Musikken spiller nationalhymnen, og folket jubler. Burets porte aabnes, og vildt fnysende styrter tyren ud paa arenaen. Den modtages med lydelige haardklap og bifaldsraab.

Forestillingen begynder. Piccadorer og culos stikker og ophidser det rasende dyr og sætter publikum i forbauselse ved sin behændighed i at undgaa dets efterstræbelser.

Mange heste er allerede blevne offere for den grusomme leg. Matadoren Enrico har saaret maattet forlade kamppladsen. Tilskuerne bliver utaalmodige; en ny akt af skuespillet maa begynde.

Under trompeters og paukers lyd giver alcalden signalet til, at tyren skal fældes. Miguel er nu skuepladsens eneste helt. Bevæbnet med en lang kaarde og med en fane, som han svinger frem og tilbage, nærmer han sig nu sin til det yderste ophidsede modstander, der stamper i jorden, saa sandet pidskes til alle sider.

Det er den sidste og farligste fjende, en spændende kamp paa liv og død.

Miguel styrter frem. Et øjeblik efter sidder hans lange kaarde dybt i tyrens nakke. En blodstrøm vælder frem af saaret; i ubændigt raseri og afsindig smerte farer den løs paa Miguel.

Det synes ude med toreadoren. Tilskuerne sidder aandeløse; det gjælder deres yndlings liv.

Tyren har naaet ham; men i samme nu, som den støder til, springer den smidige toreador et skridt tilside og kaster med hele sin kraft paanyt sin lanse mod den.

Det er dødsstødet. En rallen, og tyren er død. Musikken spiller atter, bifaldet brager, kvinder og mænd skriger og vifter med lommelærklæder og hatte.

Grevinde Eugenia har rejst sig; det er hende, der skal krone den sejrige toreador. Miguel nærmer sig. Hendes øjne straalere af begejstring; smilende rækker hun ham prisen. Deres

øjne mødes. Hun tilhvisker ham nogle ord; han svarer med et stumt buk og et smil og trækker sig tilbage.

Kun én blandt tilskuerne har hørt de ord, der er blevne vekslede: En mørkhaaret yngling har under hele forestillingen holdt sig tæt ved Eugenia; ingen af hendes bevægelser har undgaaet hans opmærksomhed, Han er indhyllet i en kappe i de castillanske farver. Hans holdning og gang er let og yndefuld som en kvindes.

Eugenia forlader cirkus. Langsomt gaar hun over pladsen, henimod den store cascade. Ynglingen følger efter. Hun bemærker ham ikke, men henvender nogle ord til en tjener, der venter hende; hun modtager af hans haand en gjenstand, der er indhyllet i et silkekæde. Tjeneren fjerner sig efter at have faaet ordre til at holde hendes hest rede i nærheden.

Den unge mand har skjult sig bag en af de store søjler, Grevinden gaar utaalmodig frem og tilbage.

Da høres raske skridt, og et øjeblik efter staar toreadoren for hende. Eugenia rækker ham sin haand imøde; han kysser den varmt. Ynglingen lytter spændt, men kan kun opfange enkelte ord af samtalen mellem dem. Nu modtager toreadoren den indhyllede gjenstand. Atter kysser han varmt Eugencias haand, og de skilles.

Drømmende gaar grevinden tilbage; — endnu optaget af sine tanker bereder hun sig til at stige tilhest.

Den unge mand, som atter har listet sig efter hende, styrter pludselig frem. Eugenia tror, at han vil hjælpe hende op paa hesteryggen og gjør en afværgende bevægelse. Men hurtig som lynet trækker han en dolk, som han har holdt skjult under sin kappe, og med en rask bevægelse støder han den mod ryttersken.

Hesten stejler; det er den, som er truffet af stødet. Tjeneren iler til og griber den fremmede. Bleg, med lynende øjne vender Eugenia sig:

»Før uslingen til min bolig«, siger hun kort og bydende.
»Hold ham i forvaring, indtil jeg giver nærmere ordrer. Lad ingen faa høre om dette eventyr«. — — —

Det er dagen derpaa. Pépa — grevindens kammerjomfru og fortrolige — har lagt sidste haand paa sin herskerindes morgentoilette. Eugénias rødlig-blonde lokker bølger i rig fylde ned ad hendes nakke. Et folderigt, hvidt gevandt af græsk snit, der om livet holdes sammen af en guldsnor, omhyller hendes slanke former og fremhæver hendes straalende skjønhed.

Pépa er tilfreds med sit verk. Hun betragter den unge grevinde med ufordulgt beundring og har øjensynlig ingen lyst til at forlade værelset.

»Hvad tror du saa om vor fange, Pépa?« spørger Eugénia. »Du vilde vel helst se det menneske dingle i en galge, der har forsøgt at berøve mig livet?«

Pépa forblev taus nogle minutter; et smil oplivede hendes uskjønne træk.

»Grevinde, De vil blive forbauset over de nyheder, jeg har at berette«, sagde hun endelig.

Eugénia rejste sig halvt op af sin liggende stilling og betragtede sin kammerjomfru spændt.

»Da den unge mand igaaraftes blev ført hertil«, sagde Pépa, »og tjeneren fortalte, at min grevinde nær var bleven offer for et mordforsøg, troede jeg straks, at det atter var en af de forelskede narre, som vi er saa vante til at se kredse rundt i Deres nærhed, og at skinsyge havde forledet ham til gjerningen. Jeg besluttede at tage ham i skole paa egen haand og gik ind til ham, saasnart han var bleven lidt roligere. Han forekom mig straks noget besynderlig. Aldrig har jeg seet en mand med saa langt et haar og med saa smaa fødder. — Jeg bliver staaende, betragtede den lille og begyndte at skoggerle. Han for op og havde øjensynlig lyst til at styrte løs paa mig. Men jeg klappede ham paa skulderen. 'Ikke saa heftig, min pige', sagde jeg«.

»Min *pige!*« udbød Eugénia forbauset. »Skulde det virkelig være en kvinde, der havde villet dræbe mig? Hvad i alverden kan have bragt hende til at stræbe mig efter livet?«

»I begyndelsen kunde jeg heller ikke forstaa det. Jeg satte

mig ned hos hende, søgte hendes fortrolighed. Og under mange taarer fortalte hun mig tilsidst det hele. Toreadoren Miguel er hendes forlovede. Hun har været bortrejst fra byen nogen tid. Og under sit fravær synes hun at have mødt en eller anden, der har indblæst hende formodningen om, at Miguel er hende utro, og at De, grevinde, interesserer Dem for ham. Igaar syntes hun at se sin mistanke blive til vished. Forklædt, uden at Miguel anede hendes nærværelse, opholdt hun sig under forestillingen tæt ved Dem. Hun troede at se Dem veksle varme blikke med toreadoren og hørte Dem aftale et stævnemøde. Hun sneg sig efter Dem, saa hvor forelsket Don Miguel kyssede Deres hænder, og at han modtog en gjenstand af Dem. Ude af sig selv, blændet af sin rasende lidenskab styrtede hun efter Dem og vilde have dræbt Dem, om hun ikke havde forfejlet sit stød. Idag angrer hun og anraaber den hellige Madonna om at tilgive hendes synd«.

Eugenia stod taus i nogle minutter. Saa vendte hun sig til Pépa og sagde:

»Før hende til mig. Jeg vil selv se hende og tale med hende«.

Hun satte sig ned ved sit skrivebord og støttede sit hoved mod haanden.

»Atter har jeg været ubesindig«, mumlede hun, »atter har min begejstring for kraft og mod forledet mig til uoverlagte skridt. Let kunde min ukloge handling have draget værre følger efter sig«.

Døren aabnedes. Mercedes traadte sagte ind. Hun bar ikke mere forklædningen fra aftenen forud; Pépa havde iført hende den klædelige andalusiske nationaldragt.

Den unge pige havde tilbragt en søvnløs nat. Tiltrods for hendes vedblivende skinsyge havde angst og tvivl faaet magt over hendes sind. Kammerjomfruens beretninger om Eugenias godhed havde øget hendes anger. Og som hun nu stod ydmyg og hendes mørke øjne mødte grevindens klare, livfulde blik, smeltede den sidste rest af hendes had.

»Tilgiv mig, Deres Naade«, hulkede hun og kastede sig ned for hendes fødder; »hvad tænkte jeg ulykkelige dog paa! — Med Dem kan ingen maale sig. Ak, jeg begriber kun altfor vel, at hver den, *De* viser venlighed, maa glemme alle andre«.

»Stakkels barn«, sagde Eugenia, idet hun strakte haanden ned for at løfte hende op, »du tager fejl, naar du tror, at din Miguel har glemt dig, eller at jeg har villet lokke ham bort fra dig. Jeg beundrer hans mod og hans dygtighed, men jeg elsker ham ikke. Det var for at give ham et bevis paa mit venskab, at jeg bad ham at møde mig. Jeg ønskede at overrække ham en gave, et skjærf, som jeg havde broderet til ham. Det var hans tak, som du forvekslede med kjærlighed«.

Mercedes kastede sig paanyt ned, kyssede grevindens hænder og fremstammede atter og atter sin bøn om tilgivelse.

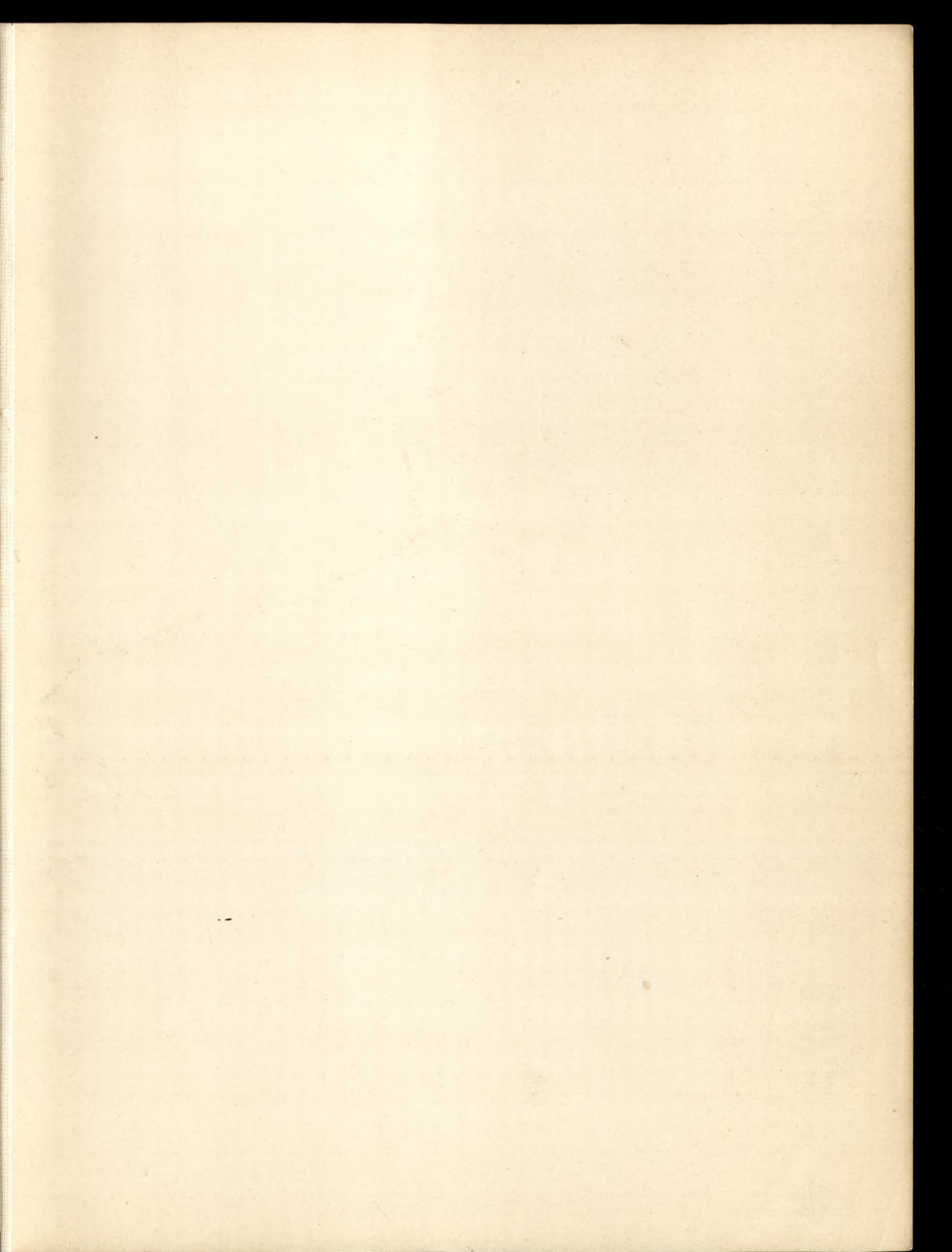
Eugenia trak en skuffe frem af sit skrivebord, tog et armbaand og lagde det om Mercedes's haandlede.

»Se her, mit barn, tag dette til erindring om denne time. Lad det minde dig om, at man bør søge at beherske sin heftighed, og at man ikke altid skal dømme efter skinnet«.

1909/645.

MILO'SKE BOGHANDELS FORLAG
· ODENSE ·

CHR. J. CATO^o LITH. ETBL.